

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మార్చి 17 వ తేది శుక్రవారము

No. 279.

సంపుటము

దుర్మతినామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణ మాస బహుళ చతివి

సంచిక ౨౭౯

దేశభక్తుల చిత్రపటములు

(ప్రతి యింటను పూజించతగినవి.)

[3516]

గాంధీమహాత్ముడు లోకోత్తర పురుషుడు

కాపినధారియై కూర్చుని యున్న మహాత్ముని చిత్రపటము సాంఘిక సత్త్వగ్రహణమునందు ప్రత్యేకముగ ఆంధ్రచిత్రకారులైన చావలి నాగేశ్వరరావుగారిచే తీయబడి పలురంగులతో చక్కని నునుపుకాగితముపై చిత్రపటమైనది. సైజు 15x20 అంగుళములు. వెల ప్రతి 1-టికి రు 0-8-0 మాత్రము.

వర్తకలకు కమిషను వివిధ నియోజకులు.

ఆంధ్రదేశమునకు సోలయేజట్టు:— దొంతరాజు సీతారామయ్య, గుంటూరు.

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు

ఆంధ్రరామదాసు దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, చిత్రరంజనదాసు, అలీ సహాదరులు శ్రీమతి సరోజినీదేవి, లాలా లజపతిరాయ, డి. యచ్. ఆంధ్రాసు మున్నగువారు ఖద్దరుశస్త్రములు ధరించిన తిరువార తయారుచేయబడిన పటములు. బహుఅందముగ నుండును. సైజు 12x10 అంగుళములు వెల 0-2-0 మాత్రము.

ఇందులో దేశభక్త ఆంధ్రరామదాసు పటములకు సోలయేజట్టు: జే. అయ్యవారిశాస్త్రి, స్వరాజ్యగంధాలయము, తెనాలి. తదితర పటములకు యిక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

The Andhra Chitrasala, Princess Street, Bombay.

NOTICE TO STUDENTS.

Why disgusted of failures! use 2 tins of Spermatorrhea pills. Invigorates the body sharpens memory improves digestion 2 pills produce Starling relief stopping emissions and wet dreams. (C) 347 M. V. R. RAMACHANDRA ROW, Market Tank, COCONADA.

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

(8198) 27, చీవాటాచారోడ్డు, మదరాసు.

నిష్ఠానుగ రాయచోటియవలెన కాశ్చియ టోపథములు ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.

తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాబులూను ఉచితముగా కంపెనీయును.

మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 19, చావలి రోడ్, మాంటూరోడ్, మదరాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వైద్యకత్తిగర్లి గజము పొడుగు గలది. సాగనైనది. 1-కి రూ 4-0-0.

దజను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చువేరే. కలయవారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అదాన్సు కుంకలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అందు కో

కట్టయ్య అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc. పెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

కొత్తగార్ల ఆదేశము: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

పదివిచూడుడు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రముచే గణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతిశ్రద్ధాపాత్రముగ నున్నది.
2. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్సెబజారువీధి రంగూను, బర్మా.
3. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రము జనులకు గలగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాగుచేయును.

250-300 మాత్రముగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకును బలము నిచ్చు ఔషధము.

మొదడు దుగ్ధము, మామ్ర, తలనేడిమి, మలబద్ధికుసూ, ఆకలిరేకుండట, కాంతిహీనత, గల్బుము, మూలరోగము, శ్వాసస్థలము, శిశుస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కాతాదారుల సౌకర్యార్థమై వాసుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 881 తిరుకెట్టివీధిలో మా వ్రాచిని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. ఆర్. లు మద్రాసు వ్రాచినిండి పంపబడవు.

(954) సాళ్యపు వెంకటాచల పండితులు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మైసూరు.

రోడ్ గోల్డ్ ఎలక్ట్రోలైట్

రిస్టెలెట్ గడియారములు

ఈ రోడ్ గడియారములు నూతనముగా సీవలో కనిపెట్టబడి వైభాగము డైలీ (Dail) లో ఎలక్ట్రోలైట్ అను విద్యుచ్ఛక్తిని అవర్చబడి, అంతయు బంగారు గిట్టవేసి యున్నది. చూచుటకు అగల బంగారపు గడియారమువలె వుండును. స్త్రీ పురుషులు దీనిని చేతిలో కట్టుకొనుటకు బహు అందముగా వున్నది. ఈ గడియారముల యొక్క ఆశ్చర్య మేమనగా కాలత్రయము వైభాగమున ఎలక్ట్రోక్ దీపమువలె ప్రకాశించును. అందువలన చీకటియందు బహు మలభముగా గంట తెలుసుకొనవచ్చును. ప్రతి గడియారముతో చిన్న చేతులకును, పెద్దచేతులకును, సరిచేయు బంగారు గిట్ట డ్రైవ్ గొలుసు అంపబడును. ఒకటిని చూచిన వెంటనే మిత్ర సంతోషపడుదురు. చిత్రముతో కనబడు 4 మూల (Square) బంగారు గిట్ట గడియారము చేతిలో కట్టుకొను రోడ్ గోల్డ్ బంగారు గొలుసుతో రూ. 9-8-0.

లండన్ స్విస్ వాచ్ కంపెనీ,

పోస్టుబాక్సు నెం. 328 మాంటూరోడ్, మద్రాస్

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగ లాడించును.

5 తులములు గల సీసా 1-కి అణాలు 0-12-0 మాత్రమే. అచ్చుతా జనమూ దీపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

తొట్టిస్నానము చేయు తొట్లు

సుప్రసిద్ధ (కుహిని) వైద్యశాస్త్రజ్ఞులయిన పి. యస్. రావుగారివల్ల కనిపెట్టబడిమంచి ఛేదకచక్కతో చేయబడి స్నానమునకు మిక్కిలి సుఖముగాయండును. 30 గాలనులవీరు పట్టును. కలయవారు ఆర్డరుతో రు 1-0-0 అదాన్సు పంపుతూ పోస్టాఫీసు రయలుస్టేషను వివరముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఖరీదు రు 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయలు ఖర్చువేరే. స్వదేశి ప్లాస్టు, 82 వైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నమ్మకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నముల నగలును, ఇతరవస్తువులను

వాడను యిచ్చిన వస్తువుని వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య కెట్టి

గురుసామికెట్టి కంపెనీ

25, వైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

సాదా ఉంగరములు, పువ్వురాగము, సీమకమలాలు, కంపులు, మున్నగునవి చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు, తయారుచేయబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నుంచబడి యున్నవి. కావలసినవారు ఆర్డరుయిచ్చిన వారి యెట్లము చొప్పున మరమాక్షిగా తయారుచేసి యియ్యబడును.

స్టేటు కౌన్సిలు.

ధిల్లీ, మార్చి 15:—ప్రశ్నోత్తరములు జరిగిన వెనుక ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇండియా మంత్రికలపైన తంతివార్తలలోని వ్యవహారమును, దానిని ప్రచురించినందున కలిగిన ఫలితములను చర్చించుటకు గాను సభ నిలుపవలెనని రాజా అలీగారు పాటింప నున్నారని ఆధ్యక్షుడు పలికెను. రెండవభాగము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి సంబంధించిన దగుటచేతను, మొదటిభాగము పెర్షియన్లకి ఆనగా విదేశాంగములకు సంబంధించిన దగుటచేతను యీ యుపపాదనము సుకాద నెను. రెండవభాగము విషయమున యింకొకతీర్మాన మున్నదనియు సభ వాదనలను యుపపాదనము తీర్మానములలోని విషయములను చర్చచేయ గూడదనియు ఆధ్యక్షుడనెను.

తరువాత మాంటగ్యూగారి సేవ సభిసంబంధించు వారి రాజీనామా గూర్చి విచారము తెలియజేయుచు ఒకతీర్మానమును సర్ మాన్ థామస్ దాదాభాయిగారు పాటించి యిట్లుపద్య సిందిరి: ఇండియాలో కల్ల గొప్పసభలోని సభ్యులమయిన మనము భారతదేశ స్నేహితుని రాజీనామా వార్త చాత్రుగ వినినంతనే వివాదము తెలియజేయు టుచితము. గడచిన ఇండియా మంత్రిలలో భారతదేశ ప్రేమమునకై మాంటాగూగారివలె శ్రమ చేసి వారికి కరుణ లేదు.

1917 ఆ ఘటనలలో ప్రకటనమును తత్ఫలితముగ 1920 సంవత్సరపు ఆర్థిక మంటగ్యూగారి ప్రసాదములే. వారి రాజీనామాకు కారణమైన ఇండియా ప్రభుత్వమువారి తంతివార్త న్యాయమునది. ఆ తంతివార్తనందులో ఇండియా ప్రభుత్వము వారు తమ విధిని త్యజించినవారగుదురు. ప్యారిసు సమావేశము జరుగబోవుచున్నందున భారతీయవాంఛలు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి తెలియ జేయుట న్యాయమయి యుండెను. శ్రమ విధాన మాలోచించిన యీ తంతి న్యాయమయినది. ఏలనన నెవరైన సంధి.....

విస్మయము గాదు:—నెవరైనసంధిని గూర్చి మాట్లాడ వచ్చునా?

ఆధ్యక్షుడు:—ఇంకా అంతకుముందు రాతే దనుకొంటాను.

దాదాభాయిగారు:—జాతీ సమితిలో ఇండియా మొదలయి నెవరను సంధిలో పంతకము జేసెను.

ఆధ్యక్షుడు:—ఇప్పుడు మీరు మాట్లాడునది గరికాదు

దాదాభాయి:—నేను చెప్పనది ఇండియా ప్రభుత్వచర్య వాగున్నదనియే. ఏది యెట్లున్నను ఇండియా మంత్రికలపైనను ఇండియా వ్యవహారము లేమియు మాట్లాడదని నమ్ముచున్నాను. మాంటాగూగారి రాజీనామా కారణము లేమియునను యాదేశ స్థాభ్యుత్పాదకలక్షణ స్థాభ్యుత్పాదకలక్షణ యందునని ంట్లయులు జూపక ముందుకొనవలెను.

సేన్ గారు:—ఆలం కావలసిన సమయమున మాం గూగూగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. మాంటాగూగారు యెల్లప్పుడు గాత్రముల స్థాభ్యుత్పాదకలక్షణ యందునను. పంకామైన వర్తకులు పత్తి ఎత్తెను పన్నుగూర్చి ఆరువ వద్దకు రాయబారము గానునప్పుడు భారత దేశము గూడ స్వతంత్రమనుభవించ వలెనని జవాబు చెప్పెను. రానున్న ఇండియా మంత్రి కాదనిట్లు ప్రభుత్వముతో నడువవలెనని గోరెదము. లాయడుబ్బా ధర్మ్యము క కొన్ని గోజులు బ్రతికియుండుటకు మాంటాగూగారి రాజీనామాతయారు చేయబడిన గాని సాధారణ యెన్ని యుత్సాహజరుగుననితో మునుపటిగాన ఆ ప్రభుత్వముయొక్క ఖంకాల మానసమయినదని చెప్పవచ్చును. సాధారణ యెన్ని యలలో మాంటాగూగారు పాట్ల యధికారమునకు వచ్చు పక్షమున మాంటాగూగారికి యిండియా మంత్రిత్వ మంగీకరించిన వాగుం డును. ఈ తీర్మానమును మాంటాగూగారికి గూడ పంపవలెనని సవరణ జేయుచున్నాను.

హాగిగారు:—ఈ తీర్మానమును మాంటాగూగారికిం పుట ప్రభుత్వమువారికి బహు సంతోషకరము. సంస్కరణము లకు మాంటాగూగారు కారణమని కొంతమంది సభ్యులనిరి. ఇందుకు నిజమయిన కారణము మెయ్యుస్టర్ల ప్రభుత్వ మాంటాగూగారు దుర్భాగమునకు రాకపూర్వమే యిండియాకు స్వరాజ్యము కావలెనను పక్షతి మెయ్యుస్టర్ల ప్రభుత్వ నిర్ణయించెను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు త. తిసంపుటలో తప్పకచేసిన యెవ్వరు నన లేదు. రాజాగారి ప్రభుత్వము వారికి ఇండియా వాంఛలు తెలి నుజేయుట యుక్తమేనని కామన్వెస్ట్లో చెప్పబడినది. కాబి నెటు నాలోచింపకుండ ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తంతిని సకటించుట కనుజ్జ నిచ్చినందున మాంటాగూగారు రాజీనామా

నియమలని వచ్చెను. రాజీనామా కలన భిలాభము, సంస్కరణ ముల విషయములలో మార్పులేమియు రావని యుద్దేశము. ఛం బల్లెనగా తిట్టి యభిప్రాయమునే యిచ్చియున్నాడు.

బాంకరు జి. సి. ఎస్. (బాంబాయి):—ఈ తీర్మానము నిరుపయోగము గాన నేను దీనిపై వోటు చేయను.

తీర్మానము, కాబా అలీ పెర్షా గార్ల తీర్మానములు నామోదించబడిన

* * * *

కామలదాసు గారు:—ప్రభుత్వము వారి యెటువే సా మానులు దిగువతి చేయుటకు భారతీయ ఒడకంపెనీల కవకాళ మియవలెననియు, కొంతమందిమందుగా ఒకధర్మ నిచ్చువా రనేకు లున్నప్పుడు భారతీయుల కీ కల్పితా క్షీయవలె ననియు తీర్మాన ముపపాదించిరి.

జాతీయయోధుల యభివృద్ధిని గూర్చి ఫిస్కలు కమిష నుకు చాలమంది సాక్ష్యమిచ్చియున్నాడు వానిని ప్రోత్సహించ వలెను. ఇందువలన మోరతుల యీతేజమున నుండుటయే గాక చాలమంది జీవనము కుదురును. ప్రతిదేశమున వారి దేశముల పరి శ్రమల యభివృద్ధికై వారి దేశకంపెనీలను ప్రోత్సహించురు మన దేశపరిశ్రమలు యితరదేశముల వాతవలన చంపబడుచు న్నవి గాన మనదేశమునకు వస్తు సామగ్రిని మోసుకువచ్చుట కై న దేశీయ యోజన నుపయోగింపవలెను.

భారతీయుల సుత్సహించవలె నను రెండవభాగమును పూమ్, మార్కెట్, ఎడ్వార్డు గార్లధిక్షేపించిరి.

హమాయిగ కలయునంత తిట్టెను వచ్చిన పెండర్ల నంగీకరించు మరతుతో తీర్మాన మంగీకరింతునని కామర్స్ కార్యకర్త లింజేగారనిరి.

తీర్మానములో మొదటిభాగ మెల్లను నామోదించిరి. రెండవభాగము సదక సంఖ్యాకు లామోదించిరి. ప్రభుత్వ సభ్యు లు సముఖముగ వోటునిచ్చిరి.

మార్కెట్ గారు:—చిన్ని పోర్టులు తయారుచేయుట కగు ఖర్చులో కొంతభాగమునుగాను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము కష్టములదాయమునుండి ధనమియవలెనను తీర్మానముపపాదించిరి. ఈ తీర్మానము మృదాను ప్రభుత్వమునకు ముఖ్యముగ పనికివచ్చును. మద్రాసులో యందుకు 5 లక్షలు కావలసియున్న డిగాని యచట ధనములేదు. కావున ఇండియా ప్రభుత్వము వారు సహాయము జేయవలెను.

సర్ మాన్ థామస్ దాదాభాయి, సీట్లూ, సర్ డిన్ల వాచా లాయిడు, రామచంద్రనాయుడు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారిట్లు చేయుట కధికారము గవన్న మెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్ట్స్ లోగాని, డెవలప్మెను రూల్స్ లోగాని లేదనిరి. తీర్మాన మోడిపోయెను.

కపర్తేగారు:—అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయుల కెట్టి హక్కులు బాధ్యతలు యుండునో అట్టివే అధినివేశ రాజ్యవాసులకు భారతదేశములో నుండునట్లు కానములు చేయవలెనని తీర్మాన ముపపాదించెను. ఈ సూత్రము 1917 లోను 1919 లో ఇంపీరియలు కాన్ఫరెన్సులోను ఆమోదింప బడినది. తరువాత నేమి జరిగినదియో తెలియకుండనున్నది. ఈ సూత్రము జాతీ సమితిలోగూడ నామోదించబడినది. తెబ్బుట వెచ్చింట్ట నా యుద్దేశముకాదు గాని భారతీయహక్కు లధి నివేశములవారు బ్రాక్రే చేయునట్లు చేయుట వలననను. ఈ తీర్మాన మామోదించు పక్షమున కలసియులు ప్రభుత్వము భారతీయులను విశేషము బాధలపాలు చేయరని తలంచు చున్నాను.

బాబ్సుగారు కలసియులు ప్రభుత్వచక్రలకు వ్యతిరేక ముగ మాట్లాడుచు మన యుద్దేశములను ముందుగ వెల్లడిచేయుట కలన లాభము లేదనిరి.

శర్మగారు:—మనము కోపముచేత ఏమిచేసినను ప్రమా దమగును. ప్రత్యేకకార సూత్ర మామోదించబడినది. వెనుకకు మరలుటకు పిలువలేదు. ఇతర పౌరులవంటి హక్కులే భారతీ యులకుండవలె నను సూత్రము దక్షిణాఫ్రికా తప్ప యితర రా జ్యములన్నియు నొప్పుకొనెను. ఈ విషయమును సరియైన స మాధానములు కుదురునని యింకా ఆలోచింపి. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికిగూడ ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వ్రాసియు న్నారు. ఇంకా కొంత కాలము పోయిన వెనుక చర్యలు దీసికొ నుట యవసరము కావచ్చు గాని యింకా సమాధాన ప్రయ త్నములు జరుగుచుండనే యిట్టి తీర్మానము లామోదించుట హానికరము. తీర్మాన ముపసంహరించుకొనబడినది.

బ్రిటిషుగయానా రాయబారము

సభ్యులకు ఆలంకారము

సామ్రాజ్య కాననసభకుండు కె. డి. యల్. అన్య హాత్రగారు ఇట్లు ప్రశ్నించిరి:

(ప్రశ్న:—(1) బ్రిటిషుగయానా రాయబారమునంద! భారత సభ్యులకు ఆంగ్లేయసభ్యులకన్న తక్కువ ఆలంకార ఇవ్వబడుచున్నదా?

(2) ఈ విషయమై భారతసభ్యులు ఆక్షేపించియుం డిరా?

(3) ప్రభుత్వమువారిట్లు ఆలంకారమును ఎరదులతో నిర్ణ యించిరి?

ఈ ప్రశ్నకు ప్రభుత్వమునకు జె. మల్లాగారు ఇట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:

(1) ఈ రాయబారమునందు బొంబాయి వ్యవసాయ కాభ్యాచార్యుడు అగు జి. యఫ్. గిట్టిగూగారికి సభ్యులుగా నున్నాడు. వీరికి నెలకు 2650 తూప్యములు (177 పానులు) ఆలంకారము ఇవ్వబడుచున్నది. ఈ రాయబారమునందు పరి చేయుచున్నంత కాలము వీరికి పింఛనుఇవ్వకూడదని తీర్మానింప బడినది. (వీరికి 31కి పానులు పింఛను) ఈ ఆలంకారము వీరికి ప్రయాణపుకర్తులు, బ్రిటిషుగయానాలో ఉన్నంత కాలము దినమునకు 2 పానులును మొదటి తరగతి రిటరును పాసేజి ఇవ్వ బడును.

అనధికార సభ్యులకు నెలకు నూకుపానులు హానోరియ ము అధికార సభ్యునికి వలెనే ట్రావిలింగు ఆలంకార రిటరెజ్ పాసేజి ఇవ్వబడును. లండనులో ఉన్నంత కాలము దినమునకు 2 పానులు ఆలంకార ఇవ్వబడును.

ఈవిధముగ ఆలంకారము ఇవ్వబడునని స్పష్టముగ రాయ బారమునకు చేసిన ఇరువురు అనధికార సభ్యులకు తెలుపబడిన ప్రథమమున అనధికార సభ్యులు దీనికి అంగీకరించిరి. పిమ్మట దివాను బహదరు శేఖర్ పిల్లెగారు తనమూరుని అంతరంగిక కార్యదర్శిని, ఒక గుమాస్తాను, ఇరువులు లేఖకులను, ఒకవంట మనిషిని తోడుగడిచుకొని పోవుటకు ప్రభుత్వము వారు తగు ఖర్చులను కాంక్ష ను చేయవలయు ననియు, 125 పానులు తగు వునుపులు తయారు చేసుకొనుటకు కాంక్ష ను చేయువలయుననియు, అభ్యక్షుడగు తనకు ప్రత్యేక ముగ అధికమగు హానోరియము నియ్యవలయునని పిల్లెగారు కో రిరి. ఇంతఖర్చును మంజూరి చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు అంగీ కరించలేదు. అయినను పిల్లెగారి ఆరోగ్యస్థితిని బట్టి వారికుమారుడు వారితో ప్రయాణముచేయుట యుక్తమని ప్రభుత్వము వారు తీర్మానించి కుమారునకు మొదటి తరగతి ప్యాసేజిఇచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. పిల్లెగారు కొన్ని దినములు లండనునందలి నర్సింగుహామునందుండిరి. ఇందుకొరకైన ఖర్చును కూడ ప్రభుత్వమువారే భరించిరి. ఆంగ్లేయ సభ్యున కివ్వబడు మొత్తమునుండి వారిపింఛను త్రోసివేసిన యెడల ఆ మొత్తము భారతీయ సభ్యుల కివ్వబడు మొత్తముకంటె తక్కువగ యుండును. ఈ సందర్భమున కొన్ని అర్థిలు పంపబడిన గాని వైన వివరింపబడినకారణముల ననుసరించి అనధికారసభ్యుల ఆలంకారము అధికము చేయబడలేదు.

(ఇప్పుడు మేము డైరెక్టరు, బాంబాయి)

చూడలేగిన నాటక రాత్రి

దుగ్గిరాల నాటకశాలలో

శ్రీకృష్ణ విలాసనభ, దుగ్గిరాల.

ఈనెల 22 వ తేది బుధవారము రాత్రి 9-30 లకు

వివాద సారంగధర నాటకము

ప్రదర్శింతురు.

ఆంధ్రదేశమున ప్రఖ్యాతిపొందిన రంగస్థలము.

రేట్లు:— రిజర్వును రూ 2-0-0, కుర్చీ 1-8-0, బెంచి 0-12-0, చాప 0-6-0, స్త్రీలకు 0-6-0.

నూతులపాటి పున్నయ్య చౌదరి,

8472 నెలకెరి.

గంధి - ప్రసిద్ధభారతీయుడు

(పుస్తకపుట జాననము)

మధ్య విశేషాధ్యయన సందర్భమున అమెరికా యందు నివసితప్రచారము జేసి, విజయమంది ప్రపంచ మంతయు సంచారము సలిపి, భారతదేశమునకు గూడ వచ్చిపోయిన, డబ్ల్యు. జి. జాన్సన్ గారి మెరికాకు తిరిగి పోయిన వెనుక గంధి మహాత్ముని గూర్చి యొక అమెరికన్ పత్రికలో నిట్లు వాసిరి:-

గంధి మహాత్ముడని పేరుగల భగవదంత సంభూతుడైన మోహనదాసు గలఁడు. ప్రపంచము లోని జనసంఖ్యలో అయిదవ తరగతు మోయెనున్న భారత సామ్రాజ్యములోని మోహన మహాసముద్రమునందలి తీరమునందలి యొక చిన్న గ్రామమున జన్మించిన మోహనదాసు గారి జీవితమున ప్రాయమున్న అష్టాదశ మాసములందు కఠినమైన శ్రమతో భాగమునకు కాల్చి యందు కొంతవఱకు యంగవస్త్రమును మాత్రమును కలిపించుచున్నాడు. ఇండియాలోని ప్రజలందఱు కఠినమైన శ్రమచేయుచున్నట్లు ప్రజలు భుజించు యాహారమును మాత్రము కలిపించుచున్నాడు.

ఈయనచర్యల ఖండించుచు పలువురు కలకత్తా పత్రికలున్నాయి. నవనాగరికమునకును, అందులో బ్రత్యేకము నివాసముగల పలుకాటుపడినవారి కాయన పేరు దుశ్చరమునందలి యుండెను. ఆయనను తిట్టువారు చాలవఱచి యున్నారు. గాని యట్టివా రెవరను ఆయనయొక్క నిష్కళంక వృద్ధియును సుత్రవర్తనను, శక్తిని, సందేహింపజాలరు. ఆదేశమందలి బ్రిటీషు పరిపాలన వలన నిండించు గాన వారి కలెడు పిపాచనంభూతుడుగ కన్పట్టును. ఆయనను దూషించుటకు వీలయినంత గూఢింపినను యీగిరి విషయముమాత్రము సుఖముగ నెల్లవఱు గానించును. ఆయన జీవితకాలములో ప్రపంచములో నెవ్వరును తగ్గినంతవఱకు మద్యపానము నతిదు. రెండువర్షములలో స్వశక్తి క్షయన తగ్గించి చేసెను.

బ్రిటీషు ఇండియాలో మద్యముపై పన్నుల తక్కువకు ఏర్పడినంత సంతోషము పూర్తియగును. మద్యముపై రాబడి విశేషముగ తగిలిపోయినందున అందుకు సంబంధించిన యాద్యోగులకు మాడలుపుట్టింది. ప్రభుత్వమువారికి ఆదాయమును, దాహము గొని యున్నవారికి మద్యమును సులభముగా మద్యవ్యాపారము జరుగుచున్న యుండవలెనని యీ యాద్యోగుల యుద్దేశము.

నే నా దేశమంతయు పర్యటించుచు సరిపెరిని. ఎక్సైజు మంత్రిలతోను ఎక్సైజు యాద్యోగులతోడను చాలవఱచిపో సేను ప్రసంగించి యుంటిని. మద్యపానము తగ్గివున్నదనియు అందువలన ఎక్సైజు ఆదాయము పడిపోవుచున్నదనియు వారందఱు మొత్తమున చెప్పి రాజధానిలోని నెల్లూరు జిల్లాలో నిరుడు ఎక్సైజు ఆదాయము 168,100 రూపాయలయి యుండవలెనని కఠినము 228 రూపాయలని యాద్యోగులకు చెప్పవచ్చును. ఈ తరగతు కనగదని జిల్లా యిండియాలో నొక్కటిగూడ లేదు. తరుగులేదని నాకు తెలిసినది పలువురు జిల్లా యొక్కటియే. ఇచ్చట మాన్యులూ యవలూలోనున్నది "తుంటరులై" యనహాయవారులకు పోయియు. ఏర్పడినవలె నిదేశితముగ నున్నచో ఎక్సైజు ఆదాయమును మునుపైగా తగ్గి పోవునని ఆ దేశమంతటా కాయనాలో చెప్పిరి. మదలకొలదిగ్రామములలో మద్య పానములేదు. ఈయన దిగివచ్చున శక్తివలన యికా య దేశ గ్రామము లీస్థితిలోనికి వచ్చుచున్నవి.

చాలవఱచి మద్యవ్యాపారము దివాలాతీసి పారు. ఇంక ననేకులు బియ్యమున్నాయి. ఎలనన మద్యముకాణములు నేలము పొటలో యున్నవని పొటదారునికి కొట్టివేయుదురు. అమ్ముటకు లై సెన్సు మాత్రము సమర్థమునకు 5 నుండి 10 నేల తాలగర్ల కనును. కావున మద్యముయొక్క ఖరీదు, ప్రభుత్వ సామ్యుత్పత్తి చేయుటకుగాను వివేచితముగ మద్యము విక్రయించవలసి యుండును. ఏదొప్పుకొనిన చేపములలో ప్రభుత్వమువారు నిర్దాక్షిణ్యముగ కానవలెనని తగ్గింపదు.

నే ననేక మద్యకాణములకు బోయి చూచి యుంటిని. ఆవర్తకులు గోజుకు ఒకరిద్దరికంటె యెక్కువ రాబడములేదని తెలుపుకొనిరి. ఎలనన నేనడుగగా "గంధిగారు త్రాగవచ్చని పజలకు చెప్పెను"ని వారెల్ల పశువుల తరము తియ్యమండిరి. నేను

కటకము వద్ద జైలు చూచితిని. అధివసకులలోను ఆగోగ్యునియములందును అమెరికాలోని మంచిజైలుకు దీసిపోవడని చెప్పగలను. జానలో 400 ఖలుదీలకు స్థలమున్నది. మామూలుగ నది నిండియుండునట. గడచిన కొన్ని మాసములందు ఖలుదీలు తగ్గిపోయి తుదకు 138 మాత్రమున్నారని జైలుకు చెప్పెను. నేను కారణముడుగ "గంధిగారి అసహాయాధ్యయన పే కారణము"ని యతడు చెప్పెను.

ఇట్టి వివేచనములు గావించిన యీపురుషు డెవడు? మోహనదాసు కరంచందు గంధి ప్రస్తుత నివాస స్థానము అహమ్మదాబాదుకు సమీపములో 1869 వ సంవత్సరము అక్టోబరు 2 న చేసిన జన్మించెను. మహాత్ము పదమున కర్థము గొప్పపురుషుడు, మహాత్ముడు గా వసియుండే గాని దేవుడుగాదు. భవిష్యలు భవదర్శకులయిన తల్లితండ్రుల కింక జన్మించెను. అతడు జన్మించిన దేశ భాగమందు మత సామ్రాజ్యములు లుక్కువైయున్నాయి. అంతటి ప్రజలకు ఎట్టిజీవహింసయు గట్టును. అందువలన కొందరు తెలియకుండ పురుగుల మ్రొంగుడుమేమో నను భయమున ప్రాద్దుకుంగిన వెనుక వస్త్రముతో నోరుమాసి యుంచుకొందురు. అంతటి వేదాంత వేత్తలలో నొకడు మంచముపై పడండి నట్లులేమి చేసిన యూరకుండు వాడను, పెద్దపులి కన్న భక్షించుచుండగా నెమియు కేయక శాసనంబు వాడను నిజమయిన మహాత్ములును, త్యాగశీలుడనని నాలో చెప్పెను. అహమ్మదాబాదు లో యొక గొప్పయద్యోగి పిచ్చికుక్కను చంపుట కంతకష్టము కలిగినదియు వాకు వర్ణించి చెప్పెను. యేలనన ఒక్కకుక్కను చంపిన సంకల్ప తెలియగానే పెద్ద దెబ్బలాట జరుగును.

గంధి బాలుడై యుండగా నింకనలేమియు నరని స్వము లేక అమెరికాలో బాలురు దొంగతనముగ నీగి తిట్టుత్రాగునట్లే నిషేధింపబడిన మాంసమును మంచు వాడట. అతనిని తల్లి దేవాలయముకు తీసుకపోయి త్రావనియ, మాంసము భుజింపనియ, పరస్పరమునకు చేయనియ మూడు ప్రమాణములు కేయించుకొని లండనుపోయి చదువుకొనుట కనుజ్ఞ విచ్చెను. ఈ ప్రమాణముల కనుకూలముగ లండనులో నతిదుండి బొంబాయిలో లాయరువృత్తి చేసికొనుటకు దిగి వచ్చెను.

ఒక వ్యాజ్యములో పనిపడి యతడు దక్షిణాఫ్రికాకు పోయెను. గాని యతడు నల్లవాడను కారణముచేత నరని వృత్తి కనుమతి యియ్యబడ లేదు. తన జాతివారి హక్కుల కొరకు గంధిగారి పోరాట మిక్కడనే ప్రారంభమయ్యెను. ఈ ద్విక పోరాటము దక్షిణాఫ్రికా చరిత్రలో కొంత భాగమునది. ఈపోరాటములో నెలకొలదిగ నరతు మనే సాయములై యిటు నుండునెను. కాని ఆయన విజయమందెను. ఈ విజయచరిత్ర ననేక ప్రథములుగ వ్రాయబడి యున్నది.

ఈ సమయమున ఆయనకు భగవద్దేత, ట్రాన్స్జూగ్చనలు, పర్యవేషముపై క్రీస్తుజేసిన బోధలు, పరిచయమయ్యెను. ఆయనభవిష్యద్వర్తకవియే మూలము. వీనిమూలమున నరతు ప్రపంచములో కల్ల నున్నట్లు పురుషుడాయెను. క్రీస్తుబోధలలోని యన్నతమత సూత్రము లే ఆయన యొక్క ప్రవర్తనకు మార్గ దర్శియును. వీనినుండియే ఆయన యొక్క సత్యాగ్రహోద్యమములు బయలుదేరెను. సత్యాగ్రహోద్యమగా యెన్నికష్టము టుచ్చియు సత్యమునే యవలంబించుట ఈ సత్యాగ్రహమే ప్రస్తుత యనహాయాధ్యయన ముగ మారింది. ఈయద్యయము యాద్యోగి టిషు సామ్రాజ్యమును తనతోకా లాడించుచున్నది. సత్యాగ్రహ విజయై గంధిగారు ముక్కుకు నూటికి నడచును ఇదేరీతిని తుదవఱకు ప్రవర్తించును.

యద్య మంత మొందిన రెండు వత్సరముల వలన అంగ్లేయులలో నులలే రాజధక్తి కల వారికంటె నెక్కుడు రాజధక్తితో నరతుండెను. ఆయనబోయరుయద్యయలో పని చేసెను. జబ్బుచేసి నెలపు పొందెను. ప్రత్యేక ప్రయత్నములలో నాయన చేత కెన్నెను. నికోసా యుద్ధపాంథములో నతిదు లండనులో నుండెను. ఆంగ్లేయ విశ్వవిద్యాలయములలోని భారతీయ విద్యార్థులను 250 నుండిని వలంటియలు చేర్చి జీతములేవండ పనిచేయించెను. తరీగ మద్యకరణమున్నందున ఇండియాకు మరలి తర్వాత దేశము పాగు చేసికొనెను.

1918 వ సంవత్సరము విషయ నిధిలో లాయను బాడ్జి మంత్రి 11 లక్షల భారతీయులు కావలెనని కోరగా గంధిగారు వీరిని పోగుచేయుట కారంభింపగా 91 మాసములలో చేరుదురనుకొనిన సంఖ్య 7 మాసములకు పూర్తియయ్యెను. అంతట సంధి జరుగుటచేత నిక్ర్యామము ముగిసెను. భారతీయ సిపాయిలను హిస్సముగ చూచు దూర్ఘయ్యున్నవని కొందరుగా యిది సమయముకాదని వారి నొక త్రొక్కెను. జాతీయ మహాసభ కి

భారతీయులకు అధినేత రాజ్యములవంటి స్వరాజ్యమిచ్చునట్లు బ్రిటీషు వారిని ఒత్తిడి చేయుట కిదియే సమయమని కొంత అనగా గంధిగారు దానికి వ్యతిరేకముగ విజయమందెను.

యద్య కాలమును సభాయుతులైన రాజప్రతినిధి ఇండియా రక్షణ కాసనము ప్యాసుచేసెను. ఇందువలన పోలవహక్కులు కాల తగ్గింపబడెను. రాజాగారి విశోభుల కుపయోగింపవలసిన యాకాసనమును బ్రిటీషు యాద్యోగులు పట్టుదలతో రాజకీయ వ్యవహారములలో పనిచేయువారి కనేకుల కుపయోగించిరి. ఇందువలన భారతీయులకు కోపము వచ్చెను. యద్యముకు సంబంధములేని రాజకీయ విషయములకు మద్రాసు బ్రిటీషుయద్యోగులు దీసెటెట్యుగారితో భేదాభిప్రాయములు అట్టి రాజధక్తి కల అమెను మూడు మాసములు నిర్బంధించిరి. యద్యాంతమున తొలుటట్లము మూలమున యీ దుర్భాగ్యులు కాసనము స్థిరముగ నుండునట్లు చేయువలెనని రాజప్రతినిధి ప్రయత్నించెను. ఇందువలన భారతదేశమున యగ్ని రగల సాగెను. పంజాబు హత్యల కిదియే కారణము ఈకారణమునే గంధిగారు సాత్విక నిరోధ మారంభించెను.

గంధిగారు మంచి మంత్రాంగవేత్త గావున బ్రిటీషు వారి బల పీన స్థానము ను న మధ్య వ్యాపారముపై దెబ్బ తీసెను. భారతదేశమున నెల్ల ప్పుడేవో యొకరితని మద్యముండెడిది. దానిని బ్రిటీషువారు దేశముకు తీసుకపోలేదు గాని మద్య వ్యాపారమును పాగుగ సాగించి వ్యవసాయమును, ప్రభుత్వ ఆదాయమును వీలుకలిగించినారు. "తక్కువ ఖర్చు, ఎక్కువ ఆదాయము" అని కాస్త్రము నెట్టుకొని మద్య వ్యాపారము వివేచితముగ సాగెను. ఈ కారణమున స్నేహితులు విశోభులు గూడ బ్రిటీషువారి నిండింపక తీరదు. గంధిగారి వికారముమాత్రము వెలిబుచ్చెను. ప్రపంచ మంతయు చూచుచున్నారు. ఆయన రాజకీయ కార్యక్రమములో మద్య నిషేధము ముఖ్యస్థానమున దెట్టెను. ఇట్లు చేయుటకు భారతీయుల ఆశయములు మేల్కొనెను.

మద్యనిషేధ ప్రచారమున ఈ దేశము కంటకు కారణము. అసహాయవలంబులు మద్య దుకాణములవద్ద పిక్కెటుచేయుట. యువకులు గుంపులుగ మద్యదుకాణముల వద్ద నిలవబడి త్రాగుటకు వచ్చినవారిని త్రాగవచ్చని ప్రార్థించురు. ఈయాచాము భారతదేశమంతటను వ్యాపించెను. ఇందువలన నిరుపక్షములందును కొన్ని దుర్భాగ్యులు తగ్గడినను చాలవఱచి ప్రయోజనము కలిగినది.

నీలలో కొంతకారము గూడనున్నది. మంచి యసహాయ వారు మోకాళ్లపైపడి త్రాగుటకు వచ్చిన వారిని మానమని ప్రార్థించురు. కొన్ని చోటులందు పిక్కెటుచేయుటకు పాకీవాండ్లు పంచములు మొదలయిన హింసాతులవాది నియోజింపబడుట వలన మంచిపని జరిగినది. నీగ్రోవాడు ఒక కలనలును త్రాగుడు మానము కొరిగి నెల్లొందునో అట్లే గొప్పకులువారికి హింసలువారు త్రాగుడుమానమని చెప్పవచ్చునందును. గొప్పకులమువారు ఇంచుమలము మురికి కాలువలలోకి తన్నుకాలరు ఏలిన తాకినతో మైలకుదురు. కావున మానము కాపాడుకొనుటకు వారు త్రాగవచ్చని వేరలి పోవలసి వచ్చెను.

అన్నీలో నొక నవాబు మత విరుద్ధముగ త్రాగుట కలవాడు పడెను. అంతట వాని నొకరు లండను నలాము చేసి త్రాగుడు మాన గాని మేము నొకరి చేయవలసి. త్రాగుడు మానగాని యొక గ్రోత్తనొకరులు చేయవలసినవలమువారు కట్టుబాటు చేసిరి కావున నవాబుగారు అన్నము నందుకొని నిర్భమాని చచ్చునన వలసి వచ్చెను. దేశమంతయు నిట్టిపిచ్చికథలు వ్యాపించినవి. ఈకథల వలన గూడ మంచిపని జరుగుచున్నది.

మొత్తముమీద మహాత్ముని యాజ్ఞల ననుసరించి పిక్కెటించు కారణముగనే జరుగుచున్నది. కాని కొన్ని స్థలములందు పిక్కెటుచేయువా రధికాత్మాహులు త్రాగుటకు వచ్చినవారిని బయటికిలాగి వేయుదురు కొన్ని విషయములలో కులకట్టు బాటుచేసి త్రాగినవానిని గొంతించి, మెడలో పాత చెప్పుకట్టి యూరేగించురు. ఇట్టి యనహాయములు సహించుట కష్టముగాన కొన్ని సమయములందు దెబ్బలాటలగును. అంతటపోలేను వారు ప్రవేశించుటకు పిక్కెటించు మానమని ప్రభుత్వముగా రాజాపించుటకును సందు దొఱకును. కొన్నిస్థలములందు పిక్కెటించు మాన్యుటకు ప్రభుత్వోద్యోగులే యల్లరుల తయారుచేయుదురు. ఇట్టి యల్లరులు వారా పత్రికల కెక్కు నుగాని కారణముగ జరిగిన చోటులందు వారతలు బయటికి రానేరావు గాన పిక్కెటించు యల్లరులకు కారణమని యెల్లరు తలంతురు. కొన్ని రాష్ట్రీయ కాసనసభలందు గంధిగారి సూత్రముల నామోదించు సభ్యులు కొందరు మద్యవిష

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

అహమదాబాదు చెరసాలలో మహాత్ముని సమన్వయములు
మహాత్ముని సందేశము — 18 వ తేదీని విచారణ జరుగును.

అహమదాబాదు సత్యాగ్రహశ్రమమున కాంగ్రెసు కార్యసంఘ
సభ 17 వ తేదీని జరుగును సభ్యులరాక.

కలకత్తాలో 50 మంది వలంటీరులకు జర్జానా వేయుట.

చౌరీచౌరా దురంతములు—రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ప్రకటనము.

మాంటాగూగారి రాజీనామా—భూపేక్షనాథ బాసూగారి అభిప్రాయము.

రాజప్రతినిధిని భుమిపూరు బ్రాహ్మణసంఘమువారు దర్శించుట
రాజకీయములు—రీడింగు ప్రభుత్వ అభిప్రాయములు.

బొంబాయి

మహాత్ముని కారాగృహవాసము

స్వేచ్ఛకు నిరోధము లేకుండుట

అహమదాబాదులోని కారాగృహమున మహాత్ముని వాంఛనీయముగా ప్రత్యేకముగ చేయింపబడినది. వాని ప్రత్యేక పరిశ్రమలుగా ఉద్దేశించి, వారు తమ మామూలు దుస్తులనే ధరించుచు ప్రత్యేకముగ భోజనమును తెప్పించుకొని భుజించుచున్నారు. వారికెట్టి నిరోధమును కలిగించుట లేదు. ఎవరు వెళ్లినను ధారాళముగా వారిని చూడ ననుచుంచుచున్నారు. వారెన్ని యంత్రములను వ్రాసినను అధ్యంతర మేమియును లేదు. సెవన్సు విచారణ 18 వ తేదీ కనివారమునాడు ప్రారంభ మగును (అహమదాబాదు-16-3-22)

మహాత్ముని కేసు విచారణ

మహాత్ముని కేసువిచారణను జిల్లా సెషన్సుజడ్జి ఆర్.ఎన్. బ్రూమఫీల్డ్ గారు 18 వ తేదీ కనివారమునాడు పగలు 11-30 కు ప్రారంభించును. ఆ కేసులో ప్రభుత్వమువారిపక్షమున బొంబాయి అడ్వోకేటు జనరలు సర్ థామస్ స్ట్రాంగ్ మునుగారు వాదించెదరు. విచారణ కొన్ని గంటలగానే పూర్తయియున్నది.

మహాత్ముని సందేశము.

అహమదాబాదులోని స్వరాజ్య ఆసు దేశభావ దివ్యత ప్రతినిధి సభ్యులచేరసాలలో మహాత్ముని సందర్శించెను. వారు విధింపబడెనున్న శిక్షయొక్క కారణము ఎంతవేయగానుండిన అసహాయోద్యమాభివృద్ధి అంతోగముగా లభించును. ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవిధాన కారణము మెలర హెచ్చినను గూడ చేకూరును సమస్తి ఆర్థికంగాను నలంబింపగూడదు. కాంతిని కాపాడుచు తమ మనసులలోని కోరికవేషములను పూర్తిగా నిర్మూలించవలెను. అందుకు వారు విరామము లేకుండ ఉద్యమ బట్టలను నేయుచుండవలెను. విదేశీ బట్టల బహిష్కారము పూర్తిగా జరుగుట చేకూరు లందరును ఉద్యమబట్టలనే ధరించుట ఎన్నడు చేకూరనో ఆత్మకృప స్వరాజ్యము సిద్ధించును చెరసాలలోనున్న వారినందరి నపుడు చేకూరులే విడిపించెదరు. అలీసోదరులు తమ అభిప్రాయములను మరకు పరుపకుండ స్పష్టముగ తెలిపి, అదియే వారొనర్చిన మహాపరాధము. నేనుగూడ నట్టి అపరాధమునే చేసితిని. కాన వారు నాకు సోదరులని నేను భావించుచున్నాను. మాంటాగూగారి రాజీనామాకలన పట్ల మేమియును కలుగదుగాని మాంటాగూగారు ప్రశంసనీయుడు మెలంగిరి. నేను వివరించిన రీతిని అసహాయోద్యమవిధానమును జయప్రదముగ కొనసాగించినవో ఆంగ్లదేశవంశజాక ప్రపంచమునందంతటను రాజకీయ పరిస్థితులలో చాల మార్పు కలుగుట నిశ్చయమని మహాత్ముడు నడిచెను.

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

17 వ తేదీని సభ్యుల ప్రత్యేక శ్రమమున జరుగును

శేపు (17 వ తేదీ) అహమదాబాదు సభ్యుల సత్యాగ్రహశ్రమమున యీసభ జరుగును. హాజీరి అత్యధికముగ సహజసిద్ధి, పండిత జనపక్షాలు సెహ్రూ, విరలభోయి పటేలుగార్లు వచ్చిరి. పండిత మాలవ్యా కల్యాణగార్లు నేడు (16 తేదీ) వచ్చెదరు. (అహమదాబాదు 16-3-22)

బొంబాయి అల్లరుల కేసు

యమరాజుగారు బొంబాయిలో దిగినతోజున జరిగిన అల్లరులసందర్భమున విలియం బ్రేగు (వి.వి.సి. వి. రైల్వే కార్మికులను బలుసారు) అనునతనిని హత్యచేసెనని అబ్బలు గృహ అనునతనిపైనే తేబడిన కేసు విచారణ బొంబాయిలో సెషన్సుకోర్టులో 15 వ తేదీని జరిగినది. బ్రేగుగారు అక్రమముగా బొంబాయికి వచ్చి హత్య జరిగిననాడు మతసభ్యులను వంకరు పోవుచుండగా నొకగుంపు అతనిని చుట్టవేసి కర్రలతో కొట్టిరి. ఆ గుంపులో యెడగు పెద్దరాళ్ల నతనితలపైని విసరిరి. అంతట నతడు స్వల్పతప్పి పడిపోయెను. అతనిని వైద్యశాలకు గొనిపోయిరి గాని ఆనాడే అతడు వైద్యశాలలో మృతినొందెను. పోలీసువారు విచారణ చేసి గృహమున మరణించెనని పట్టుకొనిరి. తక్కినవారి నందరిని వదలివేసి గృహమునూత్రము సెవన్సుకు పంపిరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

వంగ రాష్ట్రము

కలకత్తా వలంటీరులకు శిక్ష

11 వ తేదీని నదలబడిన వలంటీరులు మహాత్ముని ఆశ్రయ వార్త విని మరల వీధులనెంటు తిరుగుటచే తారలో తిరిగి పట్టుకొనబడిన 50 మందికిని 15 వ తేదీని చెరి 2 గూపాయలు జర్జానా యొక్కనివో చెరి 7 రోజులు విడిచెను వేయబడెను

ఒక గ్రంథమును వశపరుచుకొనుట

అలితమోహను సాహాగారు వ్రాసిన “కుదేమగ్రం” అను వంగభాషాగీతముల పుస్తకము రాజద్రోహమును బోధించుచున్నదని కానిప్రభుల నన్నిటిని వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు వశపరుచుకొనిరి

కలకత్తా ఇండియను అసోసియేషనువారి ప్రకటనము

దేశీయులు (నిర్మాణ) దేశహిత కార్యవిధానమునే ఆవలంబించవలెను. అందులకు ప్రతి మండలమునను సంఘములను కార్యనిర్వాహకవర్గమును ఏర్పరుప వలెను. రాజకీయ సంస్కరణములను జయప్రదముగ నెరవేర్చుట, మెట్లను సుభు నిర్ధారణను సమరింపవలె నని గట్టి ఆంక్షోకనమును సక్రమముగ సాగించుట, ఆరోగ్య, పారిశుధ్య ప్రారంభవిద్య, వ్యవసాయ పారిశ్రామికాభివృద్ధిలకు, కావలసిన భవమును దొరతనమువారు బదులు తీసికొనవలె నని నిరోధించుట, రాజకీయ విషయములను దేశీయులకు సరిగ బోధించుట మున్నగు విధానమును ప్రజలనుసరింప వలెనని కలకత్తా ఇండియను అసోసియేషను వారు ప్రకటించిరి.

వంగరాష్ట్రమున జనుము సాగుబడి

వంగరాష్ట్రమున జనుము సాగుబడిని తగ్గించుటకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

చౌరీచౌరా దురంతములు

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ప్రకటనము

బెర్రోజును చౌరీచౌరాలోని జరిగిన దురంతములకు, కార్యకర్తలహితమని అసహాయవాదులు ఏయద్యమమును ప్రశంసించుచుందురో ఆ అసహాయోద్యమమే కాంగ్రెసుని కిరీమనగుట ప్రకటనలవలన తెల్లమైనది. ఈ తందువోట్లనుగూడ స్థాని కోర్కోరులకు ముందుగానే తెలియుటచే వారు జాగ్రత్త వహించు

యము స్థానిక స్వపరిపాలనా కారమున పెట్టవలెనని గానిమద్య నిషేధముకొరకుగాని తీర్మానము లుపపాదించిరి. కాని యిట్టి తీర్మానము లన్నిటిని బ్రిటీషు సభ్యులందరు నాడేపించురు. భారతీయులందరు నామోదించురు. అధిక్షేపించు భారతీయులున్నవో వారధి కారులయి యుండురు. ఇట్టి వ్యవహారము నలక, భారతీయుల కయిష్టమయిన మద్యవర్తకము బ్రిటీషు వారు సాగించుచున్నారని గాంధీ యనుచరులు చెప్పుచున్నారు. మద్యనిషేధము భారతీయు లుగోరుట లేకని యు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు కష్టము కలుగజేయుట కల్లరిచేయుచున్నారనియు బ్రిటీషువారు బనులు చెప్పి పన్నులు వృద్ధిచేయుదురు. కానిపన్నులిచ్చు భారతీయులందరు యేకగ్రీవముగ మద్యనిషేధమునే యామోదించురు.

ప్రజలు కోరిక మద్య నిషేధమున కాటంకము గలుగజేయగూడదని యెవరో కొందరు బ్రిటీషువారు నుచున్నను కాన్నియులో బ్రిటీషు సభ్యులలో నొక్కడయినను స్థానిక పరిపాలనాధీనము చేయుట కయినను నోటుజేయలేదు.

చాలస్థలములందు మున్సిపలు సంఘములలో మద్య దుకాణములను దీసివేయవలెనని బ్రిటీషు యధికారుల ప్రార్థించుచు తీర్మానము నామోదించబడినది. కొన్నిస్థలములందు సాఫులము యుండియు మున్సిపలు సంహస్తులలో లేకుండవేసియు జరిగియున్నను చాలచోటులందు దీర్మానము సధికారులనిర్లక్ష్యము జేసిరి. ఇట్టిచోటపాదనలలోపాధారము బ్రిటీషు యధికారులవ్యతిరేకముగభారతీయురు. ఒకస్థలముంగు శరీరాకోగ్యమునకుత్రాగుడన నగమని చెప్పి బ్రిటీషు ఆరోగ్యాధికారి తీర్మాన మోడించెను. చాలస్థలములందు ఇవారా వారుల తిరిగి యిజారాలు పాదఃస్పృడు వారికి రహస్యముగ కష్టములు కలిగించి జలకంఠములో మద్యనికయము ప్రారంభించుట జేసియున్నారు.

నేను వార్తల జూచిన నెనుక బ్రిటీషు డిప్యూటీ కలెక్టర్ రాకడు బ్లాబ్బో అత్యున్నతీరీతి వ్రాసెను—

“అసహాయోద్యమ కారణమున కల్లు దుకాణములు పూడించుట చాల కష్టముగ నున్నది. గవర్నీ వాండ్లకు తాడి పట్టును గీత కియవద్దని చెట్ల యజమానులకు వారు బోధించుచున్నారు. ఇందులన కల్లుసాఫుల నడుపుట కష్టమగు చున్నది. ఇచ్చు ప్రభుత్వాధీనములో నున్న చెట్లన్నిటిని గీత కిచ్చు స్థల యజమానులను బలవంతముచేసి మద్య వర్తకమును వీలయిన తర సహాయము చేయుటయే యీ యుద్యమము నెయ్యగూడుటకు మార్గము. ఇది ప్రత్యేక విషయము గాన మీ యాధీనము లోనున్న చెట్లను గీత కిచ్చుటకు గల యాటంకములను తొలగించి ప్రస్తుత సమస్యను తేలికజేయవలెనని కోరుచున్నాను”.

1919-వ సంవత్సరపు రిఫారం ఆక్ట్ ప్రకారము మద్య విషయము స్థానిక స్వపరిపాలనాధీనముచేయ బడినది గాని కొన్ని నిబంధనలున్నవి. అందులన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు మద్యనిషేధము తీర్మానించుటకు వీలలేకున్నది. మద్యనిషేధముకు దేశీయులకు తోడ్పడుటకు మారుగ బ్రిటీషు యధికారులు వీలయినన్ని యాటంకములు కలుగజేయుచున్నారు. ఇంకొకవల దేశీయుల మానసమందు యగ్నిగడులు చున్నది. అసహాయోద్యమముకు బలము వచ్చుచున్నది. దీనిని యుపయోగించు మార్గము గంధికారికి బాగుగ తెలియును.

చాల కష్టములనుండి త్రాగుడుకు దాసులయియుండి యిప్పుడు భారతీయు లాదురాచారమునుండి, గాంధీగారి వాయకత్వముకింద, లొలగ ప్రయత్నించుచున్నారని యెల్లదకు తోచగలదు. ప్రజాభిప్రాయము వృద్ధి పొందుచున్నది. ఎట్టి యాటంకములను చిరకాలము నిలువజాలవు.

రాష్ట్రీయ శాసనసభలు.

వంగ రాష్ట్రము.

వంగ రాష్ట్ర శాసనసభయందు బడ్జెటు విటములపై సమ్యకులు పుచ్చుకొనబడును. ఖర్చులను తగ్గించవలయునని అధికారసభ్యులు రాదాప్తు 424 సవరణలను పాదించుటలు నోటిసు రిక్లబడినవి. పోలీసుకాభివృద్ధితగ్గించవలయునని అధికముగ సవరణలుపాదించబడును.

ఆదాయాభివృద్ధి క్రొత్తపత్తులను విధించుటనుసభ్యులు ఆమోదించిరి.

బొంబాయి.

బొంబాయి శాసనసభలో ఇండియన్ స్టాంపుఆక్ట్ సవరణ చట్టము మూడవ పర్యాయము చదువబడి ఆమోదించబడెను.

వక్రీయ వెవర్మూపుమును ప్రవేశపెడుచు చట్టంపలయు నని భాగవదగు కూపురుగా కొకసవరణ నుపపాదించిరి. వీరక్షేమము అధికమగుపత్తులను చెల్లించుచుండగ ధనవంతు లకు వక్రీయవైకూడ పన్ను విధించుట యుక్తమని వీరు వాదించిరి. ఈ సవరణను ఆ నేకులు ఆక్షేపించి సవరణ పిలిచియెను.

బొంబాయియందు గుత్తపు పదము సంస్కృతమున జరుగు నాదమును నిషేధించుటకు తయారు బియ్యబడిన బిల్లు సభ వాదిన ఆమోదించబడెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

(0)

పశ్చిమగోదావరీ మండలసభ—టంగుటూరి ప్రకాశంగారి అధ్యక్షత.

కాకినాడలో కొండపల్లి జగన్నాథ దాసుగారికి కఠినశిక్ష—మఖిలాలూకాగారి కేసు విచారణ.

బెజవాడలో రొయ్యూరు అయ్యతరామయ్యగారి అరెస్టు

వల్లభనేని వేంకటరావు చౌదరిగారికి కఠినశిక్ష.

తెనాలిలో ఓలేటి సుబ్బయ్యగారికి కఠినశిక్ష

గుంటూరుమండలమునందలి కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల నియోజనము.

రాజమండ్రి నాయకులను చెన్నపురి చెరసాలనుండి వదలుట

వారు నేడు రాజమండ్రికి మెయిలులో వెళ్లుదురు.

గోదావరి మండలము

కొండపల్లి జగన్నాథ దాసుగారి కేసు

ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష

కొండపల్లి జగన్నాథదాసు (తుని) గారికి 18 వ తేదీన 108 క్రింద నోటీసు యిష్యుటయైనది. 16 వ తేదీన కాకినాడలో విచారణ జరిగెను. ఇద్దరు సబ్జుయిన్స్పెక్టరులు సాక్ష్యమిచ్చిరి. స్వరాజ్యవనశిక్షము అను దాసుగారి గ్రంథములలోని గీతములను దాసుగారు పాఠము రాజద్రోహమును బోధించిరని సాక్షులు చెప్పిరి. దాసుగారు బామినయిష్యు వశము. తేదీనో 1 సంవత్సరము కఠినశిక్ష నుభవింప వలెనని మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను తీర్పును పూర్తిగా యివ్వలేదు. దాసుగారి వాజ్మూలమును వినుటకు మేజిస్ట్రేటు నిరాకరించెను. దాసుగారు విచారణలో కల్పించుకొని లేరు. దాసుగారు దైవభక్తుడు. సామ్యవర్థుడు. ఆమాయకుడు నిష్ఠా 15 నెలలనుండి దౌర్జన్య విరహితమును నేవచేసి చివరకు విశ్రాంతి బడసెనని కాకినాడనుండి విశేష తంతివార్త నంపెను. దాసుగారు పుష్పాకళి కద్దరవాసారము సంబంధమున నడటి స్వరాజ్యకార్యాలయమునం దుండగ 13 తేదీ రాత్రి 12-30 కు అరెస్టుచేసిన యొక విశేషం 12 వ తేదీన వుపమాక నుండి స్వరాజ్యప్రతికూట్రాసెను.

మఖిలాలూకాగారి కేసు

ఈ కేసు విచారణ కాకినాడలో 16 వ తేదీన పగలు 11½ కు 108 క్రింద ప్రారంభమైనది. కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి దాక్టరు వి. వి. కృష్ణయ్యగారును పోలీసు సబ్జుయిన్స్పెక్టరుగారును ఫిర్యాదీల పక్షమున ముద్దాయి యుపన్యాయముగూర్చి సాక్ష్యమిచ్చిరి. సాక్ష్యము అసత్యము. రెండవసాక్షి తిప్పణిలో మూడువంతు లబద్ధమని ముద్దాయి నుడిచెను. ముద్దాయి తాను అసహాయవాదిని కానని చెప్పి బీటలు యల్లాజోక్యాల కామేళ్యకరావుగారిని తన పక్షమున వాదించుటకు నిశ్చయించెను. సాక్షులను క్రాశుచేయుటనుగూర్చి చాలదర్ప జరిగినది. 23 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

పశ్చిమగోదావరీమండలసభ

ఈసభ శ్రీయంత టంగుటూరిప్రకాశంగారి అధ్యక్షత క్రింద యానెల 21 వ తేదీన నరసాపురంతాలూకా మట్టపాలె ముఖాజరుగున.

బ్రాహ్మణసంఘాభివృద్ధి

మరల సంస్కరణములలోనింతకొంత అభివృద్ధి చూపబడినపుడు (అది ఎన్నడొకవరకు జరుగునో నేనిపుడు చెప్పజాలను) మిగిలినవియు గూర్చి ఆలోచింపవలెనని మీరు కోరితిరి. మీ కెట్టి సంకల్పమును పనిలేదు. అయోధ్యకెంటునట్లము నామోదించుట మీకు భీతిగలిగెనని మీరు నుడిచితిరి. వాగ్దానములకు కలకర మగునిబందన లాచట్టమున నేమియును లేదు. భూస్వాములహక్కులతోపాటు కైతుల హక్కులనుగూడ కాపాడుటవసరము. తిరగతావులను అభయము లేదు. అభివృద్ధి భూస్వాముల అభివృద్ధికి మరల సహకారియగును. కాననభలలో భూస్వాముల కిత్తును ప్రాతినిధ్యము పూర్తిగా నున్నది. రాష్ట్రీయకాననభలలో భూస్వాములప్రతినిధులు హెచ్చుగా నున్నారు. భారతకాననభలలో స్త్రీలు కాన్సిలు లోనుగూడ తోలుతురు. ఇకమిడలుగూడ వారి పలుకుబడి అనిమాత్రమును క్షీణింపదు. అని రాజప్రతినిధి నుడిచెను.

మండలకాంగ్రెసుసంఘసభ యానెల 20 వ తేదీన పగలు 11 గంటలకుజరుగును. నరసాపురముతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ సభ ఏప్రిల్ 16 తేదీన జరుగును. మండలములోని గ్రామసంఘములవారు ప్రతినిధులను హెచ్చుమందిని పంపజేయవలెనని స్వాస సంఘకార్యదర్శి నరసాపురమునుండి 17 వ తేదీన తంతివార్త నంపెను.

రాజమండ్రి నాయకులను వదలుట

చెన్నపురి చెరసాలనుండి వదలుట

నాయకులు నేడే రాజమండ్రికి వెళ్లుదురు

శ్రీయంతలు బారిష్టరు కే. వీ. ఆర్. స్వామి రాజమండ్రి మ్యూనిసిపల్ ఛైర్మన్లు, ఎస్. అప్పలస్వామి (వైసు ఛైర్మన్లు), డి. శత్యనారాయణ డి. ఏ. మాచిరాజు రామచంద్రమూర్తి (వంటిరు దళము నాయకుడు), చేతని పిన్న (కాటెరు లైతు), గార్ల నేడు (17 వ తేదీ) చెన్నపురి చెరసాలనుండి వదలిరి. గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమగారును, మామిడి దేవేంద్రుడు (ఆంధ్రరాష్ట్రీయ వంటిరు సంఘ కార్యదర్శి) గారును వారికి స్వాగతమిచ్చిరి. వీరు నేడే మెయిలులో రాజమండ్రికి బయలుదేరుదురని తెలియుచున్నది.

కృష్ణామండలము

రొయ్యూరు అయ్యతరామయ్యగారు

బెజవాడలో అరెస్టుచేయట

6 వ తేదీన బెజవాడలో స్వగృహమున మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు 124 ఏ 158 ఏలక్రింద కాంగ్రెసు ప్రచారకుడు రొయ్యూరు అయ్యతరామయ్యగారిని అరెస్టుచేసిరి. బెజవాడ సబ్జుయిన్స్పెక్టరులో నుంచిరి. బందరులో 20 తేదీన జిల్లామేజిస్ట్రేటు విచారణ జరుపును.

వల్లభనేని వేంకటరావు చౌదరిగారికి శిక్ష

బెజవాడలో మరిముక ప్రచారకుడగు కల్లభనేని వేంకటరావు చౌదరిగారికి 8 వారములు కఠినశిక్ష వేయబడెను. 16 వ తేదీన రాజమండ్రి జయిలుకు తీసికొనవెల్లెరి.

గుంటూరు.

ఓలేటి సుబ్బయ్యగారు

ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష

శేషలై తాలూకా అరబిలో ఓలేటి సుబ్బయ్యగారికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

నియోజనము

తెనాలి తాలూకా గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘములవారు 20 వ తేదీన గ్రామఫిర్యా సంఘసభ్యుల నియోజనమును పూర్తి చేయవలెను. మండలకాంగ్రెసుసంఘసభ్యుల పేర్లను గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికి తెలుపవలెను. (తెనాలి కఠినశిక్ష 17-3-22).

ద్రవిడ రాష్ట్రము

శ్రీయంత. సి. రాజగోపాలాచారి వినుదల

సి. రాజగోపాలాచారి గారిని యానెల 20 తేదీన వదలవలెయు వారికి ఆరోగ్యము సరికాలేనందున చెరసాలనుండి నేలుకు వెళ్లెదరని తెలిసిన దనియు స్వరాజ్యప్రతిక ప్రకటించినది.

బోంబాయి ప్రోగ్రెసివు అసోసియేషను

ప్రధానమంత్రికి లేఖనార్థ

మాంటూనూగారి రాజీనామాకు విచారమును తెల్పును బొంబాయి ప్రోగ్రెసివు అసోసియేషనువారు ప్రధానమంత్రికి లేఖనార్థ నంపిరి.

వి. ఇంకను సహాయము కావలెనను తంతివార్తను చౌరీచౌరా పోలీసు సబ్జుయిన్స్పెక్టరు పంపకపోవుట గొప్పపాపము. దాని వలననే అరెస్టును తోడిపోలీసువారును ప్రాణములను బాదుట కలుగించినది. అల్లరిని ప్రారంభించిన గుంపుల నై వెంటనే సరిగా గురిపెట్టి తుపాకులను కాల్చుట అత్యవసరమని తెలుపజేసిన సంకల్పము (దృక్పథములు వేరైనను) బట్టి స్పష్టమగుచున్నది. గాలిలో తుపాకులను కాల్చునూడదని స్టాండింగ్ అర్డరులోగూడ నున్నది. బెరిలో తుపాకులను కాల్చుట సమయోచితము యుక్తము సహేతుకము నని గవర్నరు సంఘమువారును మంత్రులును కమిషనరుతో నేటి భవించుచున్నారు. తుపాకులను కాల్చుట అవసరమని తోచినపుడు వానిని సకాలములో సరిగా గురిపెట్టి కాల్చవలెనని గాలిలో కాల్చునూడదను విషయమును గూర్చి స్టాండింగ్ అర్డరులలోని యుక్త రువులను చూడవలెనని పోలీసు యిన్స్పెక్టరు జనరలుకు తెలుపబడెను. మిత్యయముతో పోలీసుస్టేషనుల కధికమగు భద్రమును కలిగించుటకు సూచనల సంపకతెననిగూడ డి. జి. కి వాయడ మై నది. బెరి చౌరీచౌరాలలో అదనము పోలీసులను ఏర్పరుచుటనుగూర్చి సూచనలకు పంపకతెనని బెరలి గోరకుత్తూరు కమిషనరులకు వ్రాయబడెను. చౌరీచౌరాలలో ధైర్యశాలలగు పోలీసులు 23 గురు నిర్లక్ష్యముగ ప్రాణములను గోల్పోయి నందులకు ప్రభుత్వమువారు చింతించు వారిటటుంబములకు సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు. వారు తమ జేకమునకు ప్రాణముల నర్పించిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటు పోలీసు సూపర్వైంటు మున్నగు యుక్త్యగులను పోలీసు వారును చూపిన ధైర్య ధైర్యములకు ప్రభుత్వమువారు వారి శఫినందించుచున్నారు. అని కాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

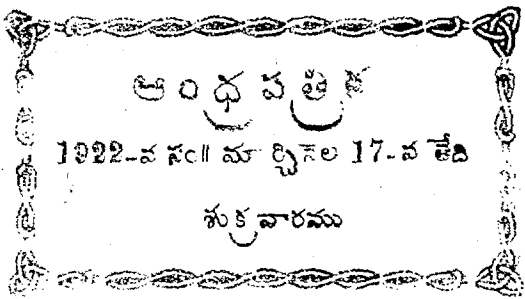
డిల్లీ

రాజప్రతినిధి ప్రసంగము

భూమిహార బ్రాహ్మణులు సన్యాసవ్రతము నిచ్చుట ఈ నెల 16 వ తేదీన ఢిల్లీలో భూమిహార బ్రాహ్మణ సంఘమువారు రిడింగు ప్రభుత్వ సన్యాసవ్రతమును సమర్పించిరి. కిటమరు మహారాజా వారికి నాయకులుగా నుండిరి. మహారాజావారికిని మీకును మండనములు. హిందూదేశమునందలి భూస్వాముల రాజభక్తి పలుసారులు భృతపడియున్నది. మీ సంఘమున ఉత్తర హిందూస్థానమునందలి గొప్పగొప్ప నలుకు బడిగల జమీందారులు వెక్కొడుగులరు. వారందరిలో కాశీ మహారాజాగారు గ్రంగణ్యులు. మీ సంఘమువారు యూరోపు యుద్ధమున ఘనతమమగు సేవ చేసియున్నారు. ప్రస్తుత విషయస్థితిలో మీ సంఘము యొక్క రాజభక్తికై ప్రభుత్వమువారు రాధారపడవచ్చునని మీ హిందూ వాగ్దానము (మీ రట్టి వాగ్దానము శౌంకవలసిన అవసరమేమియును లేనేలేదు) నకు సంకలించుచున్నాను. ప్రస్తుత స్థితి చాల విషయముగానే యున్నది గాని మీరు నుడిచినట్లు ఆకావిరహితముగ నుండలేదు.

రాజకీయ పరిస్థితులు

అల్లరులను ప్రతి ప్రభుత్వోద్యోగంల రాజభక్తిని భంగపరుచు ప్రవర్తనములకు ప్రభుత్వమువారు నిర్దాక్షిణ్యముగ నడచుటవిధి. వారట్లు చేసి తీరదరు. వెక్కుమందిని అందు ముఖ్యముగా విద్యార్థికులను నిష్కండించి క్షింపవలసి వచ్చినందులకు నాకును ప్రభుత్వమునకు నత్యధికమగు చింతకలదు. వారు భృతభావోన్మాదములను భావప్రబోధక ప్రసంగములనుగూడ చెడు మార్గముల ననుసరించుచున్నారు. వ్యాజ్యముగ నేర్పడవలసిన అధికారమునంతను స్తంభింపజేయుటకును తొలగివ్రోయుటకును పూనుకొనిన కాజద్రోహ విధానమును నిర్మూలించుటకు తన చర్యజరపకున్నతో మనము మరల ప్రశానపాథ్యత కేరపిన్నవారమగుచుము. అంతటితోనే మన కాభ్యుత్తరము. జేకయ్యనహార నిర్విచారమునం దిదివరకన్నదురుతేని పరికలపాధికారమును కొంతవరకు సాగ మెంటువారు హిందూ జేకయులకు సంస్కరణములనులమున నొంగియున్నారు. ఆ విధానమును పూర్తిగా నిష్కృపముగాకానగా సాగించుటకే మేము పూనికొని యున్నామనినా దోరతనమువారుపలుసారులు నిదగ్గనపూర్వముగ చూపి యున్నారు. 1917 ఆగష్టులో డిటను దోరతనమువారు చేసిన ప్రకటనము నందలి ఆక్షయ సంసిద్ధిగవర్సవిధముల మేము తోడ్పడ సంకల్పించితిమి. అవి సఫలమగుటకు ప్రతి అంజకును ప్రజల సహకార మత్యవసరము. విద్యార్థికుల సహాయము ప్రధానము. గాన కట్టి సహకారమువైననే భావి మహాఫలిత మధారపడి యున్నది.

మహాత్ముని సందేశము:

దానిపరమార్గము

స్వరాజ్యార్థమమనండి గాంధీ మహాత్ముడు, తన సాధనలు నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తి చేయవలయు నని బోధించుచున్నాడు. మహాత్మునియందు, భారతీయులు నిజగౌరవమును చూపుటకు వారి హెచ్చరికను సఫలపరుచుట, అత్యుత్తమ మార్గము. ఒక్క నిమిషముననున్న పృథగ్ బోధించుటకు ఏలులేదు. గాంధీ మహాత్ముని నిర్మాణమును గూర్చి గాని, వానికి విధింపబడిన శిక్షను గూర్చి గాని విచారించబడలేదు. తమ కెంత పెద్ద శిక్షను విధించిన, సహాయనిరాకరణోద్యమము అంతర్వ్యతిరేకముగ నభివృద్ధి చెందు నని, మహాత్ముడు సబర్యుల జయింపబడు స్వరాజ్ ప్రతికూలనిధిలో బలికెను. మహాత్ముడు, నిరాకరణోద్యమారంభమునుండియు సలుపుచున్న నిరంతరకృషికి, వానికి తగిన విశ్రాంతి లభించుట యావశ్యకము. అట్టియన కాళమును ప్రభుత్వమువారు తలగించుటచే, సంతసింపవలయును. మహాత్ముడు దేశమునకు మార్గము చూపించెను. ఆ మార్గమును సాధింప వలసిన భారము ప్రబలమై లెకు. మహాత్ముడు కారాగృహమున నున్న కేయిలముననున్న సమయమున, వారి ఆదేశమును ఎక్కువ శ్రద్ధతో నిర్వహింప వలసిన యావశ్యకత గలదు. మహాత్ముని నిర్బంధమున నుంచుటచే, దేశమున కెంతటిమేలు చేకూరెనో ప్రభుత్వమువారు రపును గ్రహింప గలుగుదురు. తక్షణ కేయిలముగాని, సంశయించుటగాని, ఇది తరుణము గాదు. మహాత్ముడు మనమధ్య లేనిసమయమున, ఏమాత్రమమునను ఆవిశ్వాసము గాని, జలహీనతగాని జాపుట, దోసమగును. అహింసను గూర్చి గాని, నిర్మాణకార్యక్రమమును గూర్చి గాని, అనుమానించుచు కాలము వృథాపెట్టుచు మహాత్ముని అపరాధినించుట యగును. మహాత్ముడు ఎవరు నుండునప్పటికన్న, వారు ఎవరు లేనపుడు ధర్మముచైనను, అహింసచైనను ఎక్కువ ఆసక్తిని, విశ్వాసమును కనుబడున గలిగినపుడే, భారత జాతి తన ప్రతిజ్ఞను నిర్వహింపగలుగును.

అహింసవ్యూహ, ముక్తిని బడయజాల మనువారు, ప్రస్తుత ప్రపంచస్థితిని గుర్తింప కున్నారు. హింసామార్గము ప్రపంచమునందంతటను అపజయము బడసెనని, దూర మూల్యంబున తెలియగలదు. సంగ్రామములవలన, ప్రపంచము గాంచెడి నష్టము ఎల్లరకు తెలిసినప్పటిచే, వానితో బని లేకుండు వివాదములను పరిష్కరించుకొను మార్గముల నరయుచున్నారు. ఇందుకొరకు ఆర్యాటముల నెన్నిటననున జేయుచున్నారు. కాని, హృదయమునందు మార్పుగలుగనిది, బాహ్యపుష్కరాటముల నెన్ని జేసినను లాభ ముండదు. పశుబలముపై యూహియను జాతుల కిం ను నమ్మకము పోలేదు. మంత్రాంగపు స్థానమున సత్యమును ప్రవేశపెట్టుటకు కా రింకను బూనుకొనలేదు. సత్యమును, అహింసను, అంతర్జాతీయపు కట్టుబాట్లకు పునాదులుగా జేసికొనుచో, అవి శాశ్వతముగ నిలిచి

యుండును. ఆసంగతిని వారింకను గ్రహింపజాపుటచే, వారితలపులు సఫలమగుటలేదు. దక్షిణాఫ్రికాలో ఇప్పుడు చెలరేగుచున్న విప్లవము జూచిన, శ్వేతజాతులు తమ కోర్కెలు సఫలమగుటకు సమాధానపద్ధతిని మాని, పార్లమెంటు చేపట్టుచున్నట్లు సప్తమగును. వారి కింకను, వేరొక మార్గముగలదను సంగతి హృద్గతము గాలేదు. ప్రపంచదుఃఖము పోగొట్టి, ధర్మమును అహింసను వ్యాపింపజేయుటకు, హిందూదేశమే తగియున్నది. హిందూదేశ మొసకనలసిన ఇట్టి యుత్పత్త సందేశమును మరువజనదు. మహాత్మునివంటి యుగపురుషుడు ఉపదేశించిన సత్య అహింసా ధర్మములకు భంగము కలుగకుండ ప్రవర్తించుట భారతీయుల పరమధర్మము. ఇంతవరకును, భారతవర్షము అహింసాపథమునందు విశేషాభివృద్ధిని గాంచిన దనుటకు సందియములేదు. ఆయుధబలము నుపయోగించి, ప్రపంచము సంతోభము జెందు సమయమున, హిందూదేశము పలువిధకష్టముల కొద్ది అహింసా ధర్మము ననుష్ఠించుచుంటు, బుగుల నాశ్వర్యకర మనుటకు సందియము లేదు.

హిందూదేశము నందు, హిందూ, బ్రాహ్మ, జై న మతము లుద్భవించినవి. ఆపద్ధర్మముగ, హిందూమతము హింస నంగీకరించినను, అహింస యేపరమధర్మమని తెలిపినది. అహింస, సత్యము, అస్త్రేయము, శౌచము, ఇంద్రియనిగ్రహము, లను విధించినది. సత్య రజ, సమో గుణములలో, సత్యగుణపు ఉత్కృష్టతను ప్రతిపాదించినది. అత్యబలములేక, ఇంద్రియనిగ్రహము జూపజాలనివారి కొరకు మాత్రమే, హింస నొక సాధనముగ నంగీకరించిరిగాని, తదితరుల కది సాధనమని జెప్పలేదు. హింస బలహీనుల సాధనము గాని, బలవంతుల సాధనముగాదని గ్రహింపవచ్చును. అహింస నెల్లపుడును ననుష్ఠింప వచ్చును. హింసకు కొలది సమయములందుమాత్రమే గడంగుటకు వివిధమతముల వారంగీకరించిరి. అప్పుడయినను కట్టుబాట్లననేకములను విధించి మాంసభక్షణమును సులువుగా కొన్ని జాతులకు నిషేధించిన హిందూమతము అహింసాప్రాధాన్య మయినదనుటకు సందియము లేదు. బ్రాహ్మ, జై న మతములు, అహింసనే ప్రధాన ధర్మముగ ప్రతిపాదించెను. ఇట్టి మతములకు ఆలవాలమై, సాత్వికగుణప్రధానమై, వసిష్టాది మహర్షులకును, ప్రహ్లాదాదిభక్తులకును, బృహ్మదిమత ర్థలకును నిలయమై, మహాత్ముల కిప్పటికిని వాసస్థానమున ఆర్యావర్తము, అహింసాధర్మము ననుష్ఠింప జాలవనుట, భావ్యముగాదు. క్రస్తుసంబోధనలు అహింసాప్రాధాన్యములు. క్రైస్తవమతానుచరులు వీని నాచరింపక జాపుటవలన, అహింస క్రైస్తవ దేశములగు మరుగుపడి యున్నది. “చంపవలదు” అనుదైవాజ్ఞను, యూధ, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవమతములవారు సమానముగ, నంగీకరించెదరు. మహమ్మదీయమత మయినను, హింస, అహింసలలో అహింసనే యుత్కృష్ట మని భావించుచున్నది.

ఇందుచే అహింసాధర్మానుష్ఠానము ఏమతము వారికిని విరుద్ధము గాదు. హింసావలంబనముమూలమున దుఃఖభరితమయిన ప్రపంచమునందు, అహింసా ధర్మమును నెలకొల్పుట కింతకన్నను తరుణసమయమింకొకటి లేదు. ఆపద్ధర్మముగ నంగీకరింపబడిన హింసను ప్రధానధర్మముగ నంగీకరించి అందుకొరకు లెక్కలేని సైన్యములను, లెక్కలేని ద్రవ్యమును వెచ్చించుచు, అసంఖ్యాకములగు జీవకోటుల బలిగి నిచ్చుచు, యుద్ధములలో పాల్గొనడివారిని కీర్తించుచు, నరవధను వివిధదేశములవారును నడేపనిగ కొనసాగించుచున్న సమయమున, అహింసా

ధర్మమునకు గావించబడిన మినహాయింపు దుర్వినియోగ మయ్యె ననుట కెంతమాత్రము సందేహము లేదు. రాష్ట్రసంరక్షణముకొరకును, ప్రజలభనప్రాణమానరక్షణకొరకును అవశ్యమయములందునిర్దేశింపబడినసంగ్రామములు, పరరాష్ట్రాక్రమణమునకును, అన్యప్రజాపీడినమునకును, స్వార్థపరుల ఆశలు పెంపొందించుటకు, ఉపయోగింపబడుచున్నవి. ఉచితము, అనుచిత మును భేదము తొలగిపోయి, హింసా మార్గము విచ్ఛలవిగిగ నవలంబింపబడు చున్నది. రాజ్యాంగ నిర్వహణము కొరకు నిర్దేశింపబడిన రాజ్యతంత్రము, మంత్రాంగము పేరిట అసత్యమునకు ఆలవాల మైనది. వివిధజాతుల మధ్యను అవలంబింపబడిన మంత్రాంగ పద్ధతులు, అసత్యప్రవర్ధనమునకు మార్గము లయినవి. అందుచే, ఒక దేశము నెవల మరయొక దేశమునకు విశ్వాసము లేదు. పరస్పర ముగ ననుమానము, సంతియము, ఎడబాటు, క్రోధము, రాజ్యముచేయుచు, ఎడతెరిపి లేని మహాస్పర్ధలకును, పోరాటములకును, అవకాశము గలుగుచున్నది. శీలము పనికివచ్చుటలేదు. బాహుబలము గలవాడే గౌరవాన్ని పొందుచున్నాడు. జాతులవ్యవహారము లేతరుననున్నచో, వ్యక్తుల వ్యవహారములును కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగ నడేతరున ననుచుచున్నవి.

ఈస్థితి ఎంతకాలము కొనసాగును? అహింసా ధర్మమునకు అత్యంతమగువాని గలిగినపుడు, తద్ధర్మమును సంస్థాపించుటకు సమయము వచ్చినదని గ్రహింపవలయును. ధర్మసంస్థాపన జరుగునపుడు, మినహాయింపులను సూచించుటకు ఏలుండదు. మినహాయింపుల మూలముననే, ఇదివరకు అనేకానెకములు నాటిల్లినవి. ప్రపంచమున సంతోభము జరిగెను. ఈతరుణమున, అహింసావ్రతమును నిష్కర్షగ కొనసాగించినగాని, ధర్మహింస తొలగిపోవదు. సత్యమునకును అహింసకును అవినాభావ సంబంధము గలదు. సత్యము ఊహించిన అహింస ఊహించును. అహింస ఊహించిన సత్యము ఊహించును. సత్య, అహింసాధర్మములను పునరుద్ధరించుట కింతకన్నను అనుకూలసమయ ముండజోదు. గాంధీ మహాత్ముని సందేశపు పరమార్థమును గ్రహింపవలె ననిన, ప్రస్తుతయుగసంధియందు సత్యమును అహింసను పునరుద్ధరించుట యత్యవసరమని గ్రహించుట ముఖ్యము. భారతవర్షము ఈపునరుద్ధరణమునకు బూనుకొనవలెనని మహాత్ముడు పదేశించుచున్నాడు. అందుచే, స్వరాజ్యసంపాదనమునకు గాని, ఇతరకష్టముల నివారణకుగాని, హింసామార్గము నవలంబింపగూడదని, గ్రహించినగాని మహాత్మునిసందేశమును మనము నిర్వహింపజాలము. అహింసామార్గమువలన, హిందూదేశము తాను తరింపగలదు. ప్రపంచమును తరింపజేయగలదు. ధర్మదృష్టితో గాక, కేవల వ్యవహారదృష్టితో జూచినను హింసవలన హిందూదేశము తనప్రయోజనమును సాధింపజాలదు భారతీయులు స్వభావ సిద్ధముగ హింసకు విముఖులు. ప్రకృతిశాస్త్రసహాయమున మారణయంత్రసాధనములు అనేకములు నిర్మితములగుచున్న యీసమయమున, బాహుబల శౌర్యాశేయములు అక్కరకురావు.

ఈ కారణముచే హింసామార్గము ఆచరణయోగ్య మేమాత్రము గాదు. హింసామార్గమునందు నమ్మకము గల హజరల్ మోహనీ గారు సయితము, ఈ సత్యమును గుర్తించి మహాత్ముని ననుసరించుటకు బూనుకొనిరి. మూలానా అబ్దుల్ బారీగారికి, గాంధీ మహాత్మునితో ప్రసంగించిన పిమ్మట, మహాత్ముని నిర్మాణ కార్యక్రమమునందు విశ్వాసము గలిగినది. మహాత్మునినిర్బంధమునకు పిమ్మట, దేశము ఏమాత్రము ఉదేశము కను

జలుపకుండుట, మహాత్ముని యుద్ధమువిజయము నకు నిదర్శనము. అహింసామార్గమును గూర్చి నందియములు గలవారికి, నందియము లింతటితో బా య గ ల వు. కొన్ని మాసములక్రిందట, ఇంతటి యుద్ధేక రా హి త్య ముం డెడి దని యూహించుటకు వీలులేదు. దేశమునందు ఈ మధ్యకాలములో గలిగినమార్పు అతివిచిత్రము. దేశములో నక్కడక్కడ జరిగినఅల్లరులు, అహింసా వ్యక్తతను మరింత స్పష్టముగ వెల్లడించెను. మనోవాక్యాయకీర్ణలయందు, అహింసను కొన సాగింప వలెనను ఘట్టదలకు, ప్రస్తుతాదేశ రా హి త్యము ఫల మని ఎంచవచ్చును. మహాత్ముడు నిరంధమున నున్నపుడు, ప్రజలు అదేశహిత్యులై నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుచో, మహా త్మునిమానసము సంతృప్తి జెందును. ఉదాహరణము తొలగిన కొలదియు శాంతిచిత్రము గుడుగును. అప్పుడు కొనసాగెడి కార్యములు దేశమునకు సుఖము నొసగి, స్వరాజ్యమును ప్రసాదించును. ఇట్టి కార్యములలో కద్దరు నిర్మాణము ప్రధాన మని, గాంధీ మహాత్ముడు మరల సూచించెను. కద్దరును దేశము ఎడతెగక తయారు జేయవలయు నని మహాత్ముడు బోధించుచున్నాడు. మహాత్ముడు మనయెటుటలేనిసమయమున, కాలమునేమాత్రము వృథాపుచ్చకుండ, సంతతము రాటమును ద్రిప్పుచు నూలువడికి, బట్టలను తయారుజేయుచో, సర్వసఖ ములు చేకూరుననుటకు నందియములేదు. విదేశ వత్త్రబహిష్కారము పూర్తియై, కద్దరువత్త్రముల ను ఎల్లరురు ధరించునపుడు, స్వరాజ్యము సుస్థాపిత మగుననియు, నిర్బంధితు లందరును విడుదలయగుదు రనియు, మహాత్ముడు వాగ్దానము జేయుచున్నాడు. ఇక్కార్యమును నిర్వహించుటకు, అన్నివర్గముల వారును, అన్ని మతములవారును, వివిధ రాజకీయ పక్షములవారును, వివిధ వృత్తులవారును సులభ ముగ తోడ్పడవచ్చును. అహింసావ్రతమునకు భంగము కలుగకుండ, స్వరాజ్యము సుప్రతిష్ఠిత మగుటకు ఇంతకన్నను వీలగుసాధనము లేదు. మహా త్ముని సందేశపు కరమార్గమును గ్రహించి, భారత దేశము దానిని జయప్రదముగ నిర్వహించి, ఇష్ట కామ్యార్థసిద్ధి బడయుగాక!

సంస్కరణముల విఫలత

రాజ్యాంగసంస్కరణములు విఫల మయ్యె నని శాసన సభ్యులే పలుకుచుండ వేరుసాక్ష్యముతో బనిలేదు. సామ్రాజ్యశాసనసభలో, బడ్జెటునందలి పరిపాలనావ్యయమును గూర్చి చర్చించు సమయ మున, గిన్వాలాగారును సభ్యుడు, సంస్కరణముల విఫలతకు శాసనసభలు గాక, బ్రిటీషుపార్లమెంటు సభయు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారును కారణ భూతులని పలికెను. బడ్జెటు వ్యయమును తగ్గించు టకు గోరుచు, పరిపాలనమును విమర్శింప గూడ దని అధ్యక్షులు అభ్యంతరపెట్టిరి. ఇట్టి ముఖ్య విషయములగు గూర్చి చర్చించుట కవకాశ మొస గని యెడల, సంస్కరణముల అవజయము మరింత స్పష్టముగ వెల్లడియగు ననియు, శాసనసభ్యులు బడ్జెటు లంకెలను అక్కడక్కడ పరీక్షించుటకేవలభయము లేదనియు, ముఖ్యసూత్రములను విచారించుట అత్యవసరమనియు, గిన్వా లాగారు హెచ్చరించిరి. ప్రభుత్వకద్దరిని చర్చించు టకు వీలు లేనిచో, శాసనసభాకార్యక్రమమును కొనసాగకుండ జేయవలసినదని సు గిన్వాలాగారు బలికిరి. అనగా ప్రతిఘటనలని భావింపవచ్చును. తుట్టుతుదకు కార్యనిర్వాహక సభ్యుల అల్లవెప్పు లను తగ్గింపవలెనను తీర్మానమును వోటునకు

బెట్టుగ నది యోడిపోయెను. శాసనసభలో, పరి పాలనా పద్ధతులను చర్చించుట కయినను శాసన సభ్యుల కవకాశము లేనపుడు, వానివలన ప్రయో జన ముండనేరదు. శాసనసభల ప్రయోజనము గూర్చి ఇంకను వ్యామోహము వదలని వారికి ప్రస్తుతసందర్భములు నిజమును కేటపరుపగలవు. ఈ సంగతినిగూర్చి మరి యొకమారు వివరించెదము.

యువరాజపర్యటనము

యువరాజపర్యటనము ముగింపునకు వచ్చు చున్నది. యువరాజపర్యటనము నిసమయమున ఏర్పాటుజేయుట వివేకము గాదని, ఇప్పుడు స్పష్ట మయినది. అధికారుల ఏర్పాటులకు దేశము సమృ త్తింపలేదని గ్రహించుటకు పర్యటనముసాదవునను జరిగిన మారతాళములే తార్కాణములు. ప్రజలు చూపిన యవస్థానికి ఫలితముగ, అధికారులు తీవ్ర నిర్బంధములకు గడంగిరి. దీనివలన, వేసకువేలు ప్రజలు కారాగృహముల కుపబడిరి. ఇందువలన గలిగిన బాధముబిక్కచీస్పష్టముగ నుపించుచున్నది. హిందూదేశ సమస్యపై ఆంగ్ల దేశక్షృప్తి యంత యధికముగ, నిదీనరకు కేంద్రీకృతము గా లేదు. సామ్రాజ్య శాసనసభలో, యువరాజ పర్యటన సమాప్తిని గూర్చి ముచ్చటించుచు, కారాగృహ ములకు వెడలిన వేలకొలది ప్రజలను విడుదల జేయుట భావ్యముగ నుండునని, రంగాచార్యులు గారు పలికిరి. సర్. దేవప్రసాదకారిగారు, యువరా జపర్యటనము ఊహించినంత జయప్రదముగ జరుగ లేదని తెలిపిరి. హిందూదేశస్థిని గ్రహించుటకు, యువరాజపర్యటనసందర్భములను తీన్నగ విచారిం చిన జాలును. ఆంగ్ల దేశము హిందూదేశముపట్ల తన విధిని నిర్వహింపదలచిన, ఇంతకన్నను ననుకూల సమయ ముండబోదు.

రాజప్రతినిధి ప్రసంగము

నేటి తంతివార్తలలో గల రాజప్రతినిధి ప్రసం గము జూచిన, వారు మాయాలు సంగతులనే వెల్లడిజేసినటుల గన్పించును. లాను, ఆర్డరును రక్షింపవలసిన ఆవశ్యకతను, వారు మరల ప్రతిపా దించిరి. విద్యాధికులు కలువరను అరెస్టుజేసి, ప్రాసిక్యూటు జేయవలసినందులకు తమకు విచారముగ నున్నను, తమ బాధ్యతను నిర్వహింపక తప్ప దని, రీడింగ్ ప్రభువుగారు పలుకుచున్నారు. లా, ఆర్డరును రక్షించుటకు విద్యాధికు నిర్బంధ సే మార్గ మని రాజప్రతినిధి గారు భావించునంత వరకు, వారితలంపు న్యర్థమగును. లాను, ఆర్డరును రక్షించుటకు ప్రజల కోర్కెలను చెల్లించి, వారిని సమాధాన పరుచుటయే సాధన మని గ్రహింపక బోవుటచేతనే, రాజప్రతినిధి యంతవరకు అపజ యము గాంచెను. అనుభవము గలిగినవీర్ముట గూడ, రాజప్రతినిధిగారు సత్యమును గ్రహింపరముని. రాజప్రతినిధిగారు, విద్యాధికుల తోడ్పాటును గోరుచున్నారు. తోడ్పాటున కవకాశములేకుండ, విద్యాధికులను నిర్బంధించుచుండ, వారికోర్కె ఎటుల ఫలించును? నిర్బంధవిధానమును పూర్తిగ విస్మరించినగాని, న్యనహారము కుదుటబడ దని, రాజ ప్రతినిధిగారు ఎంత త్వరతో గ్రహించిన, వారికి అంతలాభకరము.

కలకత్తాయంతరి బారానాగూరు చార యంత్రశాల ఉంగలి శంకుస్థల పుడి పనివా 16 లేటి సమ్మెకట్టిరి. ఒకసర్దాను డిస్మిస్ చేసినందులకు కార్మికులు సమ్మెకట్టినట్లు తెలియుచున్నది. పోలీసువారు యంత్రశాలవద్ద, ఫారానేము చున్నారు.

విదేశ వార్తలు

మాంటాగూగారు ప్రభుల సభ

క్రూరప్రభువు మాంటాగూగారి చర్యను ఖండించుట

మార్చి 15:— ప్రభుల సభయందు క్రూరప్రభువు మాం టాగూగారి రాజీనామాను గురించి ఇట్లు సుడిదిరి:—మాంటా గూగారు భారతప్రభుత్వప్రతినిధులను బహిష్కరింపరుచుట ఆ ధర్మము ఇందువలన వారు, శుద్ధిప్రయత్నమునందలి సామాన్యభక్తి ముల నుల్లంఘించిరి. మాంటాగూగారు కర్ణాట ప్రభుత్వము గూర్చి తెల్పిన విశేషణములకు ఆలేఖ తగియుండలేదు. పారిసునందు జరుగబోవు మిక్రిమందలి సమీప ప్రాచ్యసమావేశమున కి.దు వలన ఏమియు చెరువుగలుగ నీయరాదు.

శ్రీకావ్యాభావములు
కర్ణాట ప్రభు సమాధానము సంకల్పింపకముగ లేదు. లండను "టైముస్" పత్రిక కర్ణాట ప్రభు సమాధానము పై నిట్లు వ్రాయుచున్నది:— భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధులను బహిష్కరింపరుచుట మాం టాగూగారనుకరించిన కర్ణాట ప్రభువుకు దెలిపింపుడు ఆ విషయము మంత్రినర్థమువారికి దెలిపియుండవలసింది. తాను తొా స్ట్రీ. భావము బహించుటవలన వారికి తెలిసిన కారణము సంకల్పింపక ముగ లేదు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్:— ఈవిషయ వ్యవహారమున నిక ను చాలించికి తోక్తము గలదిని తెలియజేయు భావించితిమి. కర్ణాట ప్రభువు సమాధానమునకు ఈభావము దొలగిపోయెను. ఈబాధ్యతయంతయు మాంటాగూగారును రాజప్రతినిధియు బహిష్కరింపవలెను. భారతప్రభుత్వమువా రొసర్పిన కార్యములను గురించి కర్ణాట ప్రభువు తెలిసిన భావములలో మేమేకీభవించు చున్నాము.

హార్పింగు పోస్టు:— మాంటాగూగారు గావించిన సేరాకోపణలనుండి కర్ణాట ప్రభువు చాల తేలికగా తన్ను వదిలించుకొనగలిగాను. మాంటాగూగారు దురుద్దేశముతో బుద్ధి పూర్వకముగ ఈకార్య మొనర్చినని కుమ్మకుండుటకు వీలులేదు.

భారతీయులకు కొనము వచ్చునేమో
"డెయిలీ న్యూస్":— భారతదేశప్రభుత్వమును ఒక ఉప అధికారికాఖ (సబార్డినేటు ప్రాంవి) కర్ణాట ప్రభువుచే నిర్ణయించిన బాలును బహిష్కరింపరుచుటలన భారతదేశమున కివలనమైన కోపకారణము జనించునేమో అని ఈ పత్రిక ధీటులుచున్నది.

"మాంచెప్పుడు గాడ్డయను" ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. మాంటాగూగారి రాజీనామాను భారతీయు లపార్థమును గావించుకొనెదలేమో. మాంటాగూగారు వెడలిపోయినను వారినిభానము మాత్రము సాగింపబడును నేయుండును. రీడింగు ప్రభువు రాజీనామా నీ మువలెనని కోరుట అవ్యక్తప్రసంగము. ఇంతవరకును భారతీయుల విధానము సుకమముగ నేయున్నది. ఈ విధానము కష్టములతో గూడుకొనినదే మైనను దైర్యయు క్తమైనది. దీనినివదిలిపెట్టి చారిపోవుట చాలపొరపాటు. మన విధానముయందీ కదిలి ఒక అంకురమైనను వెనుకకు జరిగితిమని భారతీయు లనుకోవటకు కారణము గలగజేసినయెడల మన మెదుక్కొనువలసిన చిక్కలు చాలవిషయ మగును. అవున మైనయెడల సంపూర్ణకక్షేని వినియోగించి భారతదేశమున శాంతిని కాపాడవలెను. కాని మన అధికారిమును ప్రయోగించుట యు, ప్రజలయందు మనయెడల ఉద్యానము లంకురింపజేయు టయు సమానాశ్రితములే.

కామన్సునభ

మంత్రులయందు అన్యోన్యభావము లేకుండుట
ఒకప్పుడు గాంధీపాదన-మాంటాగూగారి ప్రత్యుత్తరము
మార్చి 15:— మంత్రులయందు పరస్పర సహకారము అన్యోన్యమును లోపించెననియు అందువలననే మాంటాగూగారి రాజీనామా సంభవించెననియు ఈ విషయముల చర్చించుటకు సభాకార్యక్రమము నాప వలెననియు ఒకప్పుడుగాని ప్రతిపాదించిరి. ఈ ప్రతిపాదనపై సంపూర్ణ చర్చ జరిగెను. కాని తరువాత ఒకప్పుడుగాని తమ ప్రతి పాదనను కద్దుజేసికొనిరి. మాంటాగూగారు భారత ప్రభుత్వ

విచారించు కొద్దువారు అప్రశ్న డైరెక్టుగా వేయవచ్చు. చూడు.
 వివరమును మీ కే పంపించుచున్నాను.

చీరాల - పేరాల ప్రజల సాక్షాత్తము

చీరాల, పేరాల ప్రజలు మనసివల్ అందోళన ప్రారంభించి యిప్పటికి బాదాపు 18 మాసములైనది. గ్రామములోనుండి అరుమాసములు అందోళనము చేసినను సార్థకములేకపోగా పై పెచ్చు విపరీతవిప్లీతుల నెదుర్కొనవలసి వచ్చుటచే క్రిందటి యేపియల్ సెలవి గ్రామములను పొడుబెట్టి మైశానముల పూర్వ తాటాకు కుటీరములలో వాసము తేర్పుచుకొనిరి. ఈ సరితర్సరకాలములో ఎన్ని చిక్కులు వచ్చినా నిగ్రహమున వదలలేదు. ప్రాసిక్యూటర్లకు అంకక కొందరు చెరసాలల కలం కరించిరి. కాననభలో తీర్మానమోదంపబడినను చీరాల, పేరాలలో అనేకమారులు పాకాలు కాలినను సభ కలెక్టరు గారు స్వయముగావచ్చి గ్రామములకు చేరవలసినది అని కోరినను చలించలేదు. ఈమారు లాంక క తప్పదని దైవము విధించి కట్టుగన్నుది. ఈ మార్చి ప్రారంభమునుండియు ఎవరో కొందరు దుర్మార్గులు పాకాలు తగులబెట్టి జూచుచున్నారను వదంతులు బయలుదేరెను. అందుకు నిదర్శనములు కొన్ని గన్నట్టెను. 12 తేదీ రాత్రి చీరాలలోను 13 తేదీ రాత్రి ఈ ప్రతిపాదములోను ఒకటి రెండు పాకాలు కాలెను. 18 వ తేదీ రాత్రి తిరిగి కొని అనుమానములు కలుగుటచే చీరాల ప్రజలు పాకాలలో వుండేట్టి బయటికిలాగి రాత్రియంతయు రప్పవాలకు కాపాడుకొనిరి. గాని ఆ రాత్రి విపరీతములు లేకపోవుటచే తెల్లవారగానే ఎవరి సామానులు వారి యింటిలో పెట్టుకొనిరిగాని 14 తేదీ సాయంత్రం 4 గంటలచేక వానయోగ్యము గానట్టియు సమావేశముల నిమిత్తమును గ్రంథాలయము నిమిత్తమును కట్టబడిన చీరాల కాంగ్రెసు కమిటీ పాకకు నిప్పంటించబడి సుమారు రెండు వందల పాకాలు యేబడవేల రూపాయల ఆస్తి నహితము దహనమగుటకల్లను తక్కిన పాకలుకూడా దక్కని తోచుటకల్లను యిది పత్తుప్రమాదజనితముగాక ఉద్దేశ్యపూర్వక మైనదనియు తెలియవచ్చుటచేతను ఎన్ని కష్టములకు ఓర్వినను ఈసారి విధిలేక చీరాల ప్రజలు పురప్రవేశ మొనర్చు తీర్మానించుకొనిరిని (వాయవలసినవచ్చినందుకు చింతిల్లుచున్నాను. చీరాల స్థితిపట్టి పేరాలకుకూడా యీ ప్రమాదము వచ్చునని తోచుటచే 15 తేదీ ఉదయము పేరాల కమిటీవారు ప్రజలను తక్షణం పాకాలు వదలి గ్రామమునకు చేరవలసినదని హెచ్చరికదండోరా వేయించినను నిరుత్సాహులుగాక యంక కొంత కాలముండ నిశ్చయించుకొనిరిగాని 15 తేదీ రాత్రి యెవ్వరో ముప్పులు సునుపులు పేరాల పాకాలలో ఆగ్నిప్రవేశ మొనర్చుచుండుట కనుగొని వెంటబడిన బడిరి గాని చిక్కలేదు. పేరలు తెలియవు. రాత్రియంతయు జనము నిద్దరమాని ఆస్తి బయలునుండుకొని కాపాడుకొనవలసి వచ్చుటయు విరిమివసున ఏయింటికి నిప్పంటుకొనునో అని భయపడవలసి వచ్చుటచే పేరాల ప్రజలను ఇండ్లకు చేరుటకు నిశ్చయించుకొనవలసివచ్చెను. ఎన్ని చిక్కులు వచ్చినా లాంకని చీరాల, పేరాల ధీరులు యామూరవిధి ప్రేరితముగా లాంక వలసి వచ్చినది. ఇక చీరాల, పేరాల వారి భవిష్యత్ స్థితి యెటుండునో?

రావుల సీతా రామయ్య.

కపి ఛేత్యరపురం (గోదావరిజిల్లా)

మహాత్ముని నిష్కంధించి శాకను వార్త తెలియుగాక మా
గ్రామవాసులందరు ఆయాచితముగా తమ తమ యిష్టముం
దున్న విదేశవస్త్రములను దహనము గావించిరి. పురవాసు
లందరును వృత్సానాపూరితులై యుండిరి. కాంగ్రెసు సభ్యులు
విరివిగా జేరుచున్నారు. పామర్రు, రామచంద్రపురం గ్రామ
ములలో విదేశవస్త్ర దహనము జనుప్రదముగా జరిగినది.
సుమారు రెండువేలరూపాయల కన్నుతు గల వస్త్రములు
దహనము గావింపబడినవి.

మా:—మీ మనస్సాక్షిని కాపాడుటకు నే నిక్కడ వుండలేదు.

ఇటువంటి వెంకటప్పయ్య గారు సాక్షులను అడ్డపవారు వేయనని, కేసులో వాదము నెట్టనని తెలిపెను. ఈ వైసంతా మఱియో సాక్షినిచూడ ముగిసింది. ప్లేటుమెంటు యిచ్చెదరా? యని యడుగగా వెంకటప్పయ్యగారు వ్రాతమాలకముగా మర్యాదించినని చెప్పగా ఆనాడే 4 గంటలలోగా ఇవ్వవలెనని మేజిస్ట్రేటు పట్టుబట్టెను. కోర్టులోనే కూర్చుండి వెంకటప్పయ్యగారు ప్లేటుమెంటు తయారుచేసి దాఖలుచేసిరి. తీర్పు నును తం 18 లేదీకి తిరిగి వాయిదావేయబడినది.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం జనవరి నెల 17-న శుక్రవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అర్బన్ టెరీటరీలో X రు 24 Xంటలలో	అర్బన్ టెరీటరీలో X రు 24 Xంటలలో	X రు 24 Xంటలలో ఇతరము	గ్రామీణ 1 రు టెరీటరీలో ఇతరము	గ్రామీణ 1 రు టెరీటరీలో ఇతరము
విక్టోరియా సా॥ ట్	90.5	76.3	1.40	183.97	...
పోర్టు బ్లైరు	67.6	74.1	...	112.15	116.57
స్టేట్స్ మన్ ట్రిపురము	...	...	...	...	...
డైమండు ట్రిపురము	84.8	77.0	...	103.39	117.67
సాగూరు ట్రిపురము	91.7	71.6	...	71.77	68.64
గోపాల పురం	89.9	72.2	...	40.03	45.03
కోరాపుట్	94.2	62.3	...	62.78	...
వికాఖ పట్నము	98.3	75.1	...	29.56	37.81
కాకినాడ	97.6	72.7	...	39.88	38.08
వచిలి పట్నము	97.2	68.0	...	54.08	40.07
గుంటూరు	100.4	91.5	...	30.52	38.10
నెల్లూరు	99.6	69.1	...	28.46	36.22
మద్రాసు	86.1	66.6	...	52.39	49.75
కడలూరు	91.1	66.2	...	44.51	39.50
నాగపట్నము	87.8	70.7	...	38.95	53.92
పాంబర్	87.4	77.5	...	38.01	36.73
క్రిస్కోవరీ	89.1	72.5	...	71.03	...
కోళంబో	89.7	74.4	...	46.38	32.74
తిరువేంద్రము	89.0	75.6	...	59.10	63.08
కోచ్చిన్	91.7	78.1	...	107.12	118.42
కాలికట్టు	89.2	76.3	...	98.77	116.99
మంగళూరు	91.4	77.6	...	186.76	126.34
మేర్ కార	84.6	61.6	...	121.72	126.09
కార్ వార్	90.4	76.4	...	93.53	120.63
రత్నగిరి	83.7	72.4	...	102.15	...
బొంబాయి	87.7	72.3	...	86.02	71.13
హైద్రాబాద్	101.1	69.1	...	31.71	31.35
రైచూరు	103.0	76.6	...	25.03	27.64
అనంతపురము	101.5	70.8	...	33.05	24.05
బర్హోరి	104.3	72.2	...	27.13	20.06
కర్నూలు	103.0	74.2	...	18.17	26.02
కడప	103.6	75.9	...	37.56	30.93
హస్సాన్	93.3	63.0	...	30.45	35.95
తెనుగుతూరు	94.3	56.5	...	35.73	34.80
కొడయ కలాత్	74.4	49.9	...	69.90	60.52
ఉడక మండల్	71.3	47.7	...	50.18	65.60
కోయంబతూరు	98.5	65.5	...	22.89	21.89
యెల్లూరు	100.0	65.0	...	46.41	42.36
నెలము	100.4	64.8	...	46.39	39.04
తిరుమనాపల్లి	100.1	66.3	...	30.38	32.41
పరక్కల్-రై	98.5	67.3	...	32.30	35.12
మధుర	96.2	67.9	...	50.57	33.43
తిప్పి రైలి	...	...	...	30.79	20.12

సర్కారులు:—మబ్బలులేవు. అప్పుత తక్కువ. పంట
బడిమి 5 పిగి లభింకము.

దక్కను:—చుట్టును లేవు. అర్ధత అధికము. పగటి
వేడిమి $101\frac{1}{2}$ డిగ్రీల కధికముగ నుండెను.

కర్నాటకము:—చుట్టునులేవు, అర్ధాంత తిమ్మన, పకటి నేడిమి అధికము. మదరాసునందు రి షిక్రీల కంటె నధికముగ కలదు.

సెంట్రులు:—మహ్మద లేవు చాలవరకు జర్మిత అవుతా.
పాటి సేదేమి 110 ద్వీగీల కధికముగ మం "ను.

దక్షిణము:—చుట్టులు లేవు. ఉద్భ్రాత కర్కుశ. వేడిమి
యందు ముగ్గులు లేవు.

పశ్చిమతీతము:— కొన్ని ప్రదేశములందు మాత్రము మన్యులు స్వల్పముగ గలవు. అర్చిత మామూలుగ నుండెను. వేడిమి అధికము.

మైసూరు, కర్నూలు:— మబ్బలు:లేవు. ఆర్ధ్రత కొన్ని ప్రదేశములం దధికముగ నున్నది. పగటివేడి అధికము.

హైదరాబాదు:— ముబ్బురులేవు. ఆర్థిక కొన్ని ప్రజేశ
ములందు తక్కువగను మరి కొన్ని ప్రదేశములందు దళితముగను
నున్నది. పగటివేడిమి 101 డిగ్రీలు.

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు యువజన సారస్వతసంఘము: ఈసంఘమువారు తిలకు పల్లి కులైబ్రరి సహాయార్థము ఈ ఆల 19 లేదీ 5-30 గంటలకు సౌందర్యమహాలనందు గౌ. నా. యమూర్తి వేపా రామేశ్వరపులు గారి యాజమాన్యమున పాని. గధర నాటకమును ప్రదర్శింతురు.

అశ్వసాధ్య:— రెడ్డిగారిచేరిన ఒకయువకుడు 14వ తేది పాఠశాలము లిరువత్వేల స్త్రీమనుషుల అశ్వసాధ్య చేసి కొనుటకు ప్రయత్నించెను. తరువేంద్రము మెయిలునమ్మించు దగ, ఇరెడు లైలుకు అడ్డుముగ పండుకొనెను. ద్వైతరు బంపిసి అపెనుకాని ఇరెనికి వంచిగాయనలు, హాత్రములేగిలెను. ప్రస్తుతము ఇరెడు పాలముకొట వైద్యాలయమునందు కాళా ప్రమాదకర మగు సిద్ధియందూర్పాడు. ఇరె జీవ సివిలు వాణిజ్యమునం దోడి పోయెననియు, 300 రూప్యములు ఖజ్జులు చెల్లించవలయునని ఇరెనిపై జీక్రచయబడెననియు తెలియచున్నది.

హిందీప్రచారసభ:—హిందీభాష నభ్యసించవలసిన అవశ్యకత:— ఈ నెల 18 వ తేదీ కనివారమునాడు సాయం కాలము 5½ గంటలకు (టిప్లికేను వీధి) తిరువళ్ళేక్కని రీచిలో ప్రస్తుతము హిందీ నభ్యసించుచున్న మన నాయకుడగు శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాసయ్యునిగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరుగును. ఆ సభలో “హిందీ భాషను ఏల ఎటుల నేర్చుకొనవలె”నను విషయ మును గూర్చి అంధ్రప్రతికాశిపతులు శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు చుప్పరించెదరు. ఇతర ప్రజలు ములునుండి చెన్నై ప్రాంత నవద్విక హిందీప్రచారమును గూడ, హిందీ అంధ్రప్రదేశ్ భాషలలో నుపయోగించెదరని హిందీ ప్రచారసభ వారు మాకు వారిరి.

చేన్నపురియువజన విద్యాసంఘము:- తిలక్రం
థాలము శహాయార్థమై గా॥ న్యాయమూర్తి వి. రామేశ్వరము
పంతులుగారి యాదరణమున చేన్నపురియువజన విద్యాసంఘము
వారు (బళ్ళారి రామస్వామిచార్యులుగారి) సారంగ
ధర అనునాటకమును తెనుగున 1922 సం॥ మార్చి నెల 19-వ
తేదీ ఉదినాడము సాయంకాలము 5-30 ఘంటలకు సాందర్భ
మహాల్గారి ప్రదర్శింతురు. (నాటకప్రదర్శనములందు ఒంగారు
పత్రకముల బహుళతిగా పొందిన శ్రీయుత వి. కేశవగిరరావు
పంతులు జి. రామచంద్రయ్య, కే. దివాకరరావుగార్లు ప్రధాన
పాత్రముల ధరింతురు.)

శ్రీ మాటేటి వెంకయ్యగారి అరెస్టు
సత్యేష్వరి తా లూ కా, గుండా లపాడు గ్రామ వాస్తవ్యు
లును, కిరంకిపురం ఫిర్కా కార్తాను ప్రచారకులునునగు,
శ్రీయుతు, మాటేటి వెంకయ్యగారు, 14-3-23 తేదీన,
సి. ఆర్. పి సి. 108 సెక్షన్ క్రింద, గుండా లపాడు గ్రామ
ముల్కా, వారి స్వస్థానమున వద్ద పోలీసువారిచే బంధింపబడి,
సత్యేష్వరి సముఖే లునకు గొంపోబడిరి.

ఏలం నోటికీసు.

ఇందునల్ల రెలియవేరుదము యేమనగా: ఇకనాల్లెకాసి
రేటు మేదా రుణియ్యకెట్టి బాలాకు నెల్లూరుజల్లా కావలి
సన్ జిల్లాలో నుంచే చాకెరల్ గ్రామమునను ఈ దిగువ కను
పరచిన సర్వే నెంబర్ల విస్తీర్ణము గల నంబభూములు మెస్సగ్గు
చౌదన్ కంపెనీగారి ద్వారా హైకోర్టు భవనమున 1922-వ
మార్చి 20-న సోమవారము సాయంత్రము 4-45 గంటలకు
బహిరంగ యేలము చేయబడును. యె. నెం.

సంఖ్య-పర్చే బి 546 A
 546 D
 (3526) 586

3—5 } మొత్తము
 2—32 } 8—9)
 3—3 యె. పెం.

హాబయి:— మజ్బులులేవు ఇచ్చిత అధికము. పూటి
 వేడిమి అధికము.

పాపప్రాంతములు:—మబ్బలులేవు. అర్ధశతకము.
పగటివేడిమి రేడిగీ అధికము.

నా తాపరణము మొత్తముమీద బాగుగనే యుండును.

ఎన్ ఆర్. యు. సామ్రాట్.

నాతావరణ కాస్త్రజ్ఞుడు మృదాను.

మహాత్ముని నిర్బంధము

సబర్బరీ ఆశ్రమవిశేషములు

కస్తూరీబాయి గాంధీగారి భీరవాక్యములు

సబర్బరీ సత్యాగ్రహశ్రమమునుండి వెవారసీదాసు చతుర్వేదిగారు బాంబే క్రాంతికలుకరికకు వ్రాసిన లేఖ:

మహాత్ముని ఆశ్రమము చేసిన కనువార్తలు కొన్ని దినముల నుండి హెచ్చుగా వివరములనుండి. అంతలో ఆశ్రమము గాగారును హోటలీగాను మహాత్ముని తండ్రినంపిరి. కి వ తేదీ బుధవారమునాడు మహాత్ముడు ఆశ్రమము వెళ్లి 10 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు మహాత్ముని మరల ఆశ్రమమునకు వచ్చెను. మామూలుప్రకారము మేం దండమును మహాత్ముడు కలిసి సాయంకాలము ప్రార్థనలను చేసితిమి. పిమ్మట ఆశ్రమవిశేషములను ఆశ్రమమునందు గుర్తి మహాత్ముడు మాత్రమే చెప్పెను. ఆరాత్రియే తన ఆశ్రమమును జరిగినట్లు గూడ మహాత్ముడు తెలిపెను. తన్న ఆశ్రమము చేసినవో స్వీకరించినవో తనను తాను పనిచేయువలె నని మహాత్ముడు నమ్ముట నందర హెచ్చరించెను. పిమ్మట మహాత్ముడు తనగది లోనికి వెళ్లెను. పట్టణమునుండి కొందఱును వచ్చి ఆశ్రమమునందు నివసించునా యని మహాత్ముని నడిగిరి. ఆవచ్చినవారిలో యెంత శాలల పనినాండ నిమిత్తము చాల పనిచేయుచున్న శ్రీమతి అనసూయబాయిగారును, యంగలయిండియా పత్రిక ముద్రాపకు డగు శంకరలాలు బాంకరగారునుండి. శ్రీమతి అనసూయ బాయిగారు వచ్చినది చెప్పగానే మహాత్ముడు వచ్చి "ఇంత రాత్రికే మీ రింటికి రాదగినంత అవసరమేమి కలిగినదమ్మా?" అని అమెను మందోసముతో నడిగెను. "మిమ్ములను ఆశ్రమము చేసినదను వదలి విడిచివేయి"ని ఆమె చెప్పెను. తరువాత వచ్చిన శ్రీమతి అనసూయ బాయిగారు మహాత్ముడు చెప్పి వ్రాయించెను. మహాత్ముడు దానిని చూడగానే నవ్వుచూచి చిలవడెను. సహజ నిశ్చలతతో యథాప్రకారము తన పనుల నన్నిటిని నెరవేర్చుచుండెను. తన వాత ఆశ్రమము గుర్తి ఆశ్రమమునకు కొన్ని ప్రశ్నలకు గ మహాత్ముడు జవాబు చెప్పెను. తన్న ఆశ్రమము చేసినవిషయములను యంగలయిండియా పత్రికను నడపుటకు గుర్తి బాబూస్వామి గారుగారికి మహాత్ముడు కొన్ని సలహాల నిచ్చెను. అప్పటికి రాత్రి 10 గంటలైనది. "నే నీక నిద్రించెదను. మీరను విశ్రమించు" అని ఆమె ప్రార్థనలను వ్రాసెను. అంతలో నంతటికి మహాత్ముడు మారకు మోహనగారు వచ్చిరి. మోహనగారిని చూచుట తనకు చాల సంతోషముగా నున్నదని మహాత్ముడు పలికెను.

అంతట బాంకరు అనసూయబాయి గారు మోటారు కారులో ఆశ్రమము నుండి బయలుదేరిరి. వారు కొంతదూరము పోవు సరికి తన మోటారులో కలెక్షనును వచ్చుచున్న పోలీసు ముఠాంటు వారికెదురు పడెను. మిమ్ములను ఆశ్రమమునకు వచ్చితిని అతడు బాంకరుగా పోతో చెప్పెను. అంతట అతనితో గూడ వారిద్దరును మరల కలెక్షనునకు వచ్చిరి. మోహనగారు ఆశ్రమములోనికి రాలేదు. మహాత్ముని ఆశ్రమమునకు వచ్చితిని మహాత్ముడు తెలుపుచు. మహాత్ముడు సానకాశముగనే రావచ్చును. కొందరవడ నక్కర లేదు." అని సూపర్నెంటు సర్వాధికారి అనసూయబాయి గారిచే మహాత్ముని కుబురుపంపెను. మహాత్ముడు పర్యవేక్షణగా నుండెను. మహాత్ముడు కొన్ని ప్రశ్నలకు మూలము తీసికొనెను. అంతలో ఆశ్రమములోని శ్రీమతి బాలిక యను ఆ గదిలోనికి వచ్చిరి. మహాత్ముడు వారందరిని ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా హితోపదేశము చేసెను. తనకత్తలకు ప్రియతమ మగు గీతమును "వైష్ణవభక్తము" అనుదానిని గానముచేయుదని మహాత్ముడు వారందరినను కొరెను.

దక్షిణాఫ్రికాలో ఫానెస్ ఆశ్రమమునుండి చెరసాలకు పోయిన మొదటి తెగలోనివారు శ్రీమతి కస్తూరీబాయిగారి గారు మున్నగు వారు చెరసాలకు పోవుచు సర్వమేహలా గారిచే రచించబడిన యాగితమునే గానముచేసిరి. 10 వ తేదీ రాత్రి అనామదాదారు సత్యాగ్రహ శ్రమములో మహాత్ముడు చెరసాలకు పోవు తరుణమున మరల నాగితమును పాడిన శ్రీమతిగారి కొందరు దక్షిణాఫ్రికా చెరసాల లను పవిత్ర మొనరించినవారే.

పిమ్మట మహాత్ముడు పోలీసు ముఠాంటు తెచ్చిన మోటారుకారులో వెళ్లెను. "ఇయవరు రామచంద్రకీ జయ

నంజేమాశరం" అను విజయధ్వనులు చెలగుచుండ మోటారు కారు బయలుదేరెను. కస్తూరీబాయి (గాంధీసతి) గారును మరి కొందరును సబర్బరీ చెరసాలవరకును మహాత్మునితో గూడ వెళ్లిరి. ఆచెరసాల ఆశ్రమమున కొకమెలుమూరమే యున్నది.

గుజరాతి భాషలో 'హి' అనగా తల్లి అని అర్థము. ఆశ్రమమునందుండరు కస్తూరీబాయిగారిని 'హి' అని పిలిచెదరు. ఆసాధ్యమని 1 రాత్రి 11½ తు చెరసాలయొద్దనుండి ఆశ్రమము నకు వచ్చెను.

కస్తూరీబాయిగారి శాంతిస్థైర్యములు

ఆ పరివ్రతా తిలకము మూర్తిభవించిన కాంతిభవిత నిశ్చలంభీరవదనయై దర్శన మిచ్చినతల్లి దామెను సందర్శించిన వారికెల్ల నూతనప్రబోధ ముదయించెనుట వింతగాదు.

ప్రజలు నెమ్మదిగా శాంతముగా నుండురేని అంతయును మనకు మేలే కలుగు నని ఆమె సహజ మాతృవాత్సల్యమును వెల్లడించుచు నుదయించినవాక్యములను వినిగ నంతకుంటే సత్యములగు వాక్యముల నంత సౌమ్యభావముతో నెవ్వరును వచింపలేదని ఆశ్రమమున కందరికిని తోచినది.

అసహాయోద్యమ నాయకత్వము:

హాకిం ఆ బిల్లుఖాను గారు

మహాత్ముని నిర్దేశము

హాకిం ఆ బిల్లు ఖానా బాగీగారి ప్రకటనము. "మహాత్ముని విధానము న ను సరిం చద గు ను. మహాత్ముడు యిటీల ఆశ్రమమునకు వచ్చి యున్నాడని చి తి ని. మహాత్ముని నిర్దేశములను చూచి వదకులను ప్రారంభించితిని. హాకిం ఆ బిల్లు ఖానా గారి నా మకస్సము ననుసరింప వలెనని దేశీయులకు తెలియజేయుచు మహాత్ముడు నా కరిగించెనని హాకిం ఆ బిల్లు ఖానా బాగీగారు అభ్యర్థననుండి తండ్రినంపిరి.

మార్పు ఇండియా రైల్వేస్టేషన్లు అంతమొందుట

ఈ స్టేషన్లు టండ్లా స్టేషనునందు ఏప్రిల్ నెల 2 వ తేదీ ప్రారంభమయ్యెను. అందునుగారి భద్రవర్తియుకల్ల రైల్వే విజయగారి వరకులను పనినా రంగీకరించినట్లు తెలియుచు న్నది. 15 వ తేదీ ఉదయం టండ్లా స్టేషనునందలి పనివారందరు తమపనులలో ప్రవేశించిరి. గాజీబాదు స్టేషను పనివారు మాడ పనులలో ప్రవేశించినారు. అలహాబాద్ స్టేషనులో 700 మంది పనివారు పనులలో చేరినారు. అన్యటచ్చట కొందరు మాత్రము జాగ్రత్తము చేయుచు పనులకు పోవుటలేదు.

శ్రీశైలము

ఈసాలు కవరాత్రి యుత్సవమునకు మూడు 30 కేల మంది ప్రజలు విచ్చేసిరి. సంవత్సరదారిని వెల్లనవారు నీటికి చాల యిచ్చుండి పడిరి. ఈదేవాలకు భక్తకర్తవ్యమును గురించి తగాదాలు పొడనూపినట్లు తెలియుచున్నది. భక్తకర్తలు పుష్పగిరి స్వాముల వారిని విరళాలమునుండి చెప్పకొనుచున్నట్లు స్థానికుల వారొకరు తమదని దావాదాఖలు చేసినది తెలియుచున్నది. ఉభయపక్షిద్దరు వచ్చేదమ్మ దుర్వ్యయము జరుగకుండా కనిపెట్టుటకు ఇద్దరు మామగజ్జెట్ల ఏర్పాటుకు ఒప్పందము. తున్న గారి స్వాములవారి తిరుపు బామ్మలారూ రాజాగారు ఏడెం టుగావున్నాడు.

ఆత్మకూరు డిప్యూటీ తహశీల్దారుగారు, ఆత్మకూరు కరణంగారు సూపర్ వైజ్యుగ సేనిుపబడిరి. బొమ్మలాపురం రాజాగారు యాత్రీకులకు తగుసగుల సేర్పాటు గావించిరి. టిక్కెట్లు మాత్రము మసికి రు 1-4-0 చొ" అమ్మిరి గాని దేశతా (భూమిదర్శనము) దర్శనము మాత్రము భారతముగా యాత్రీకులకు లభించునట్లు చూడక దేవాలయ తలుపులను తమ యిచ్చవచ్చినప్పుడు తెరచి యాత్రీకులను నిరుత్సాహుల గావించి రి. తలుపులు తీయించుట కై ఆధికారు ల ను కొందరు కొరగా కల భాజరు గు న నియు, మీరు జవాబుదారి చేస్తారాయని అడిగిరి. కొందరు చేస్తామని చెప్పినను తాత్కాలిక పోయినది. పోలీసు వారిని కాపలాఎందుకుంచలేదని యాడుగ గారూజ్ ఎట్లు పనిచేయనో చూడదలచి వుంచలేదని బదులు చెప్పిరి. ఈ కొండకడకము లో జరుగు నిరంకుశవర్తనలు అధికారులకుగాని పత్రికలును గాని వెంటనే వెల్లడమన్న 30 మైళ్లలోగా తహశీల్దారుగారు తండ్రి అభిగమిగాని లేనేలేదు. నాగలాటికట్ల ఒక రయ్యయ్య దొంగి కలరావలన భయించెను.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు. (3523)

తండ్రి కుమారులు.

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1922-వ సం॥రం 10-4-1922 మొదలు 10-7-1922 వరకు మూడు నెలలకు కావలసిన 390,000 పౌనుల ఊలపలు సప్లయిచేయుటకు ధరల పట్టిని ఈ క్రింద చేవ్రాలుచేయబడిన వారివలన ఏప్రిల్ నెల 1-వ తేదీ మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. ప్రతి టెండరును ఒక కవరులో అతికించి కవరుపైన 'ఉలపలు సప్లయిచేయుటకు టెండరు' అని వ్రాసి పంపవలెను. మాదిరీలు పెద్ద తెల్ల సీసా బుడ్లలో వేసి బాగుగా సీలుచేసి పంపుచు రూప 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ టెండరుదారుని ధరలు అంగీకరింపబడునో అతడు 1922-వ ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేదీ మొదలుకొని 1922-వ జూలై నెల 10-వ తేదీ లోగా పశువులశాలల చీఫ్ సూపర్వైజర్ టెండరు గారివలన, ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పౌనులు ఊలపలు యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన ట్రివెల్ యన్ బేసిక్ నద్ద, నిర్ణయకాలమునందు డెలివరీ చేయుటకు బద్ధుడౌను.

జయమొందిన టెండరుదారుడు పై వరతుల ప్రకారము, తాను నెరవేర్చునట్లు టెండరులు అంగీకరించిన 3 దినముల లోపల అగ్రిమెంటు వ్రాసి యివ్వవలెను.

బుడ్లను బాగుగా కుదిలించినప్పుడు, చెత్త పైకి వచ్చుటకు వీలుగ నుండుటకై, ముక్కలు భాగమువరకే వాటిని నిండింపవలెను.

హెల్త్ టెస్టు మెంటు } సి. సింగార వేలు మొదలి
మదరాసు కార్పొరేషన్ }
15-3-1922 } హెల్త్ అఫీసు

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు

తండ్రి కుమారులు. 3524)

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1922-వ సం॥రం 10-4-22 మొదలు 10-7-1922 వరకు మూడు నెలలకు కావలసిన 185,000 పౌనుల గోదూమ పొట్టు సప్లయిచేయుటకు ధరల పట్టిని ఈ క్రింద చేవ్రాలుచేయబడిన వారివలన ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేదీ మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. ప్రతి టెండరును ఒక కవరులో అతికించి, కవరు పైన 'గోదూమపొట్టు సప్లయి చేయుటకు టెండరు' అని వ్రాసి పంపవలెను. మాదిరీలు పెద్ద తెల్ల సీసా బుడ్లలో వేసి, బాగుగా సీలుచేసి పంపుచు, రూప 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ టెండరుదారుని ధరలు అంగీకరించబడునో అతడు 1922-వ ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేదీ మొదలుకొని జూలై 10-వ తేదీ లోగా పశువుల శాలల చీఫ్ సూపర్వైజర్ టెండరు గారివలన, ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పౌనులు గోదూమపొట్టు యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన ట్రివెల్ యన్ బేసిక్ నద్ద, నిర్ణయకాలమునందు డెలివరీ చేయుటకు బద్ధుడౌను.

జయమొందిన టెండరుదారుడు పై వరతుల ప్రకారము తాను నడచుకొనునట్లు టెండరులు అంగీకరించిన 3 దినములలోపల ఒడంబడిక వ్రాసి యివ్వవలెను.

హెల్త్ టెస్టు మెంటు } సి. సింగార వేలు మొదలియా
మదరాసు కార్పొరేషన్ }
15-3-1922 } హెల్త్ అఫీసు

పోర్టు సెంటు జారీ గెజటు

మార్చి 14 మంగళవారము

బ్యాంకులు కాఫీ

ఎస్. రామమూలం అయ్యంగారు చిత్తూరు జిల్లా మజిలీ పల్లి శ్రీనివాసరావు అసెంబ్లీ పోలీసు నూపరింపబడినది.

పి. హెర్బెర్టు గారు మదరాసు నగర పోలీసు కమిషనరుగా మార్పబడినది.

సి. ఎం. అట్లన్నగారు బల్లారి జిల్లా పోలీసు నూపరింపబడినది.

సి. దబ్బి స్వామి కమర్లూరు జిల్లా పోలీసు నూపరింపబడినది.

మహమ్మద్ జయకృష్ణ సామెయ్యగారు రంపడివిజయ నగర మార్పబడినది.

పబ్లిక్ రిక్ల్యూజు

జో. సెల్వ ప్రాసెస్ కలెక్షన్లుగా ప్రభుత్వ కానిట్రీ యంజనీయరు పనిని నిర్వహించుచుండవలెను.

రివర్స్ ప్రాన్సిస్ ప్రాన్సిస్ పబ్లిక్ రిక్ల్యూజు కాఫీయందు ప్రభుత్వ డిప్యూటీ ఫిఫ్ ఇంజనీయరుగను అండరు సెక్రటరీగను నియమింపబడినది.

జో. సెల్వ రాబర్ట్ తురాయి సింగులముగారు. డిప్యూటీ కానిట్రీ ఇంజనీయరుగ నియమింపబడినది.

ఎ. వి. రామన్ గారు అసెంబ్లీ కాంట్రీ ఇంజనీయరుగ నియమింపబడినది.

జంపాపురము వీరభద్రప్ప వారికి శ్రీనివాసరావు, క్యాబులరులేకప్పు, కింగంపెట్టి రామయ్య, మహమ్మదాలీ సామెయ్యదారు, సాల్గి నంబెయ్యగారు హోటాలగుండి యూనియను బోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది. పెట్టి, కల్లప్ప, పద్మకాలి కొండప్పగారు యూనియను బోర్డుసభ్యులుగా నియమింపబడినది.

పి. హనుమప్పనాయకు, హోటాలవి తిమ్మారెడ్డి, హరద గౌర వెంకటరెడ్డిగారు అసెంబ్లీ తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది.

శ్రీకృష్ణ చిన్నప్ప చెట్టి కరణప్ప, భావిగడ్డి రామ మల్లయ్య బలాయి సిద్దయ్య, కామవరము రామయ్య, కృష్ణం నారాయణప్పగారు కొరిగి యూనియను సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది. పి. ఓబల నాయకు, రామచంద్రప్పగారు యూనియను సభ్యులుగా నియమింపబడినది.

గోవిందరెడ్డి, సయ్యము బాకర్ల సామెయ్య బహదరు శుంకాడ చందప్ప, డి. శేషగిరిరావు, రెంబలముగని రుద్రప్ప, హోనుమాని అమరయ్యగారు కాలేజీ యూనియను బోర్డుసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది. రెడ్డి రాచారెడ్డి, జి. గోదప్పగారు సభ్యులుగా నియమింపబడినది.

మొలగల్లి వెదనంజీరెడ్డి, ఆర్. చల్లన్నగారు పరిశ్రీనివాసరావు, బడెనిపాళు రిమ్మిరెడ్డి, కొండెలు చిన్నకరి బసవన్నగారు, అకల్లు చిన్నపిరారెడ్డి, ఇంగలడహల్ వెంకటరెడ్డిగారు అసెంబ్లీ తాలూకా సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది. తైలవేముల నరసయ్యచెట్టి, పోలేపల్లి వెంకట సుబ్బయ్యచెట్టి, చిలమూరు వెంకటరెడ్డి, మేదా ఆదినారాయణచెట్టిగారు కడపతాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది.

నెల్లూ రామప్ప గూరకాటి చెన్నారెడ్డిగారు అనంతపురం జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది.

మాగలము వెంకటరావు, పటేలు తిమ్మనగారుగారు మాన్యునాల్ల తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది.

కానాలకొండారెడ్డి, కొండెరెడ్డి మునిరెడ్డి, మహేంద్రకర్ వెంకట కొండప్పగారు, టంగటూరు వెద పాపిరెడ్డి జి. నరప్ప నాయకు, బి. చిన్నమల్లారెడ్డి, పాముగారి నారాయణరెడ్డి, డి. కిలోబారావు, మాలికిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి, ఇంజనీయరుగారు, కాలవెంకటరెడ్డి సయ్యము గోపా పిర్రాసామెయ్య బహదరు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది.

నిరికి రామచంద్రరావు, ఇల్లం లక్ష్మీరెడ్డి, కన్యమ రామయ్య, కన్యమ వెంకటేశయ్య, జన్నాద్ ఎ. ముర్తసా సామెయ్య బి. కిరెడ్డి, తువ్వగోవిందరెడ్డిగారు నంద్యాల తాలూకా బోర్డుసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది.

యాకము గుంపయ్యచెట్టి, రావుసామెయ్య. సి. శోభనాద్రి రావు నాయకు. జి. వెంకటసుబ్బారెడ్డి బి. చిన్నరెడ్డి నెరుసుపల్లి

ఆంధ్ర యువజన స్వరాజ్యసభ

రాజమహేంద్రవరము

తెలుగువార వారపత్రిక

14-3-22 వ తేదీన నై సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు సమావేశమయి కార్యక్రమ ప్రచారమును వివిధ గా కోసపాగించుటకై 'కార్యక్రమ' అను పేరిట నొక తెలుగు వ్రాత వారపత్రికను ప్రకటింపవలయునని తీర్మానించియుండిరి. కార్యక్రమ అనేకము ప్రజలకు బోధించి వారిని స్వరాజ్యాభిలాషులుగను కార్యక్రమ అభిమానులుగను చేయుటకు దగిన హిత్యువాద పత్రిక నొక వానిని తెలియింప అవసరము గావించువలయునని మొదటగా నున్నదనుట నిర్వివాదాంశము. కాన మా ఆంధ్రయువజన స్వరాజ్యసభవారు ఒక వ్రాత వారపత్రికను స్థాపించి కార్యక్రమ సంకేతమును ప్రజల కెఱింగించుటకు శక్తివంతమైన పాటుపడుటకు నిశ్చయించిరి. కార్యక్రమ లక్ష్యమే ఆంధ్రయువజనస్వరాజ్యసభవారి లక్ష్యము. కావున వారిచే ప్రకటింపవలసిన 'కార్యక్రమ' పత్రిక ఆదర్శము కార్యక్రమ ఆదర్శమే. కార్యక్రమ తీర్మానములను ప్రబోధించి ప్రజలను కార్యక్రమ విధేయులుగా చేయుటయే యీ పత్రికయొక్క యుద్దేశము. ఈ పత్రికను వర్తమాన అన్నపూర్ణయ్యగారు సంపాదకలుగ నుండురు. 4 పుటలు(ఆరవపుట) కలదై సంపాదకీయ వ్యాసములు ప్రత్యేక వ్యాసములు, వృత్తాంతములు విమర్శనములు మున్నగువానతో నొప్పారును కను హృదయముగ నుండును. మా ముఖ్యోద్దేశము ప్రచారమే గనుక విడి కాపీ 6 పైసలకు మాత్రమే యివ్వ నిశ్చయించితిమి. సందర్శనరాది వారు (29.3.22) పత్రిక తెలుపవలయును. అప్పటినుండి ప్రతిసోమ వారము పత్రిక తెలుపవలయును.

ఆంధ్రయువజనము మాపత్రికకు స్వస్థిధముల తోడ్పడి చిరంతనియై వర్ధిల్లుటకు తగిన సహాయ మొనర్చుటకు గాక యిది ప్రార్థించుచున్నాము. విరాళములు పంపగోరువారు కార్యదర్శికి పంపప్రార్థింతులు.

మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య
ఆంధ్ర యువజన స్వరాజ్యసభ, కార్యదర్శి

చిన్నప్పరెడ్డి, పి. నూరప్ప చెట్టి పి.వోరసామినాయుడు, బొమ్మగూరి లక్ష్మీరెడ్డి, లింగాల మల్లారెడ్డి, జి. వెంకటరావు, చినమారయ్య గారివెదరామిరెడ్డి కె. శ్రీనివాస రావు, హజరతు మహమ్మదు యూనస్ బహదరు ఏటూరు వెంగటసుబ్బయ్య చెట్టి కన్య పుల్లమ్మ నాయుడు గారు రాయచోటి తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది.

పునపాటి వెంకటపతిరాజు, పునపాటి లక్ష్మీచరణిరాజు, నీలపు అప్పల రామస్వామి నాయుడు, సాగి సన్యాసి రాజు, పూలపాటి అప్పల వెంకట సుబ్బారాజు, దట్ల అప్పల రాజు, నూరు శత్రువారాయణ, మడుగుల రామన్న, నూరు కామన్నసుబ్బయ్య, దంతులూరు శివారామరాజు, ఉరిటి ఆప్పారావు పట్నయ్యకు యెల్లంపూరి కుర్రు జగన్నాధాచార్యులు సభ్యులుగా నూన్యప్రకాశముగారు విరాళపట్న తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినది.

పల్నాడు తాలూకా బోర్డు సభ్యత్వముకకు కె. ఫాదరు విలియము, బార్ద్రునుగారొసిన భావీరామా అంగీకరింపబడినది.

తేమ్మ ఎం. భిక్షుగారు, మహమ్మదు ఖుమారుల్లా సామెయ్య బహదరు గారు గుడివాడ బంగారయ్య, తిరుపతి సన్యాసస్థుగారు విరాళపట్న తాలూకా బోర్డుసభ్యులుగా నియమింపబడినది.

పబ్లిక్ రిక్ల్యూ

సి. ఎఫ్. రాంధల్ గారు గోవానరి హెడ్డు మున్ను డి.జి. నునకు మార్పబడినది.

ఇ. వీరభద్రయ్య పంతులుగారు గోవానరి కుర్చీరన్ డివి జనునందు దక్షిణ సయివిజయము మార్పబడినది.

మెడికలు

రావుసామెయ్య కమరావు మనుజునాథ త్రాసిగారు రావుపురము వైద్యసౌతకాల అసెంబ్లీ నూపరింపబడినది నియమింపబడినది.

జె. సి. డేర్బట్ల, రాయపేట వైద్యకాలయము సివిలు అసెంబ్లీ నున్నది నియమింపబడినది.

డి. కె. నారాయణ రావుగారు రాయపురము మెడికల్ స్కూలుగకు మార్పబడినది.

ఆంధ్ర నాటక పరిక్షాకార్యస్థానము

ఏలూరు.

త్యోగపడుడు. సమయము మించిపోవును. చింతామణి కాంపిలెక్షన్ నాటకము దరఖాస్తు సమయము (20-3-1922) తేదీలోపుగా వైస్ ప్రెసిడెంటుగా రయిన శ్రీ మోతే నారాయణరావు జమిందారు గారికి ఏలూరు పంపుకోవలెను.

(5) కొ. సూర్యప్రకాశరావు, కార్యదర్శి.

తప్పి పోవుట

పట్టియచ్చినవారికి 100 రు బహుమాన మొసగబడును.

నాకుమార్లు బిక్కిన తిరుప్ప 15 కోట్లకొరకు పట్టియచ్చు లేక గృహము విడచి వెళ్లిపోయిన. ఆతనివయస్సు 28 సంవత్సరము లుండును. కొంచము ఎర్రగాను, పాడుగు గాను ఉండును. కనుక ఎవరైనా పట్టియచ్చినయెడల రు 100 బహుమాన మొసగబడును.

బిక్కిన లచ్చయ్య, తాటిపాక, రాజోలు తాలూకా.

ముఖ్య గ వ నింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2942

(5) శేను రి సందర్శనములనుండి విడుదల కయ్యి వ్యాధికి బాధపడుచుంటిని. కొన్ని కళలో ప్రాణమును విడిచిపోయినది. తెనాలికి పోయితిమి, 'దుర్గా మెడికల్ హాల్' వారిచే నెన్నుకో ఆస్ట్రోస్కోర్ అను డివైజును వు నేనిండుటచేత నే శేను ఇప్పుడు నీరు వ్యాధికి బాధపడుచు నున్నాను.

తెనాలి 4-3-22 ఆర్. ఎన్. చెట్టి

ఆత్మార్థగ్రంథము. ఇప్పుడే వెలువడినది.

పుష్పాంజలి

నవీనముగా ఆంధ్రభాషామౌఖము ప్రకాశమాన మగు దివ్యాధరణములతోడ నలంకరింపుచు నాంధ్రుల హృదయముల విద్యుల్లలలతోడ నాట్యమాడించుచున్న భావగీతామర్తికలు. గీతముల చదువుచున్న శ్రీకృష్ణనిమురళి గానమును వినుచున్న శ్రీ యుండును. అందలి మాటలు లేనియతేటలు. వాని నడకలు రాచహంస యెయ్యారములు. రిండు! రండు! పుష్పాంజలి గైకొండు! మీ కంఠముల కునుమమంజులతోడ నలంకరింపుడు. మీ మానసముల నుధాధారలతో నింయుపివేడు.

దశమైన షేకర్ వైలు కాగితములవై రమణీయుగ ముద్రింపబడి చిరునవ్వు వెదజల్లునట్లు శ్రీతొత్తనంబు. వైంకు చేయింపబడినది.

	వెల	రూ	1	8	0
మద్యపానము (ప్రతాపరెడ్డి బి. ఎ.)	0	10	0		
ఆంధ్రమాత (రాజకీయ నాటకము)	1	0	0		
స్వరాజ్యపతాకము	1	0	0		
ఆరీప్రభుల విద్యుధము	0	10	0		
స్వతంత్రతనము (సుధాకరుడు)	0	8	0		
నా చెజనాల ఆనుభవములు (గాంధీ)	0	12	0		
తిలకు వహారాయని యువస్వామిలు	2	4	0		
గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణజీవితము	1	8	0		
స్వరాజ్యరథము	0	8	0		
భారతదేశ స్వాతంత్ర్యము (ఆంధ్రులు)	0	6	0		
నిరాకరణోద్యమశిల్పము	0	6	0		
భారతవస్త్రవర్ధిలమలచరిత్ర	0	8	0		
తిలకు శతకము	0	4	0		
స్వరాజ్యసహస్రక	0	4	0		
స్వరాజ్యగీతములు	0	4	0		
గాంధీమహాత్ముని యువదేశములు	0	12	0		
స్వాతంత్ర్యసంకేతము	0	6	0		
గాంధీగారి హౌదనస్వరాజ్యము	0	8	0		

(3402) ఉప్పేడ్ర ప్రచురణాలయము, 17, నారాయణ మొదటివీధి, మదరాసు.

నర్వలుకు లక్ష్మీకటాక్షముదా ముఖ్యముగా కావలయును.

ఆరాధింపుము

మంచి వెండితో తయారుచేసి చక్కని మాను చొక్కట్టువేసి అద్దము వేసియున్నది. ఇది దేవుని నద్దనుంచి పూజచేయుటకున్ను, ఇండ్లలో తగలివేయుటకున్ను ముఖ్యముగా నుండవలయును. అద్దముమీద రాశిన పటములుకున్ను, కాగితములమీద రాశిన పటములకున్ను నుద్దువేయ దానికిన్ని యివి కొనుడు. ధర పటము 1కి రూపు 2కి లు మాత్రమే. టపాలు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

చట్టముతో సహా 12 అంగుళములు పొడవు 14 అంగుళముల వెడల్పు యుండును.

ఆర్డరుతో 5 రూపాయలు అద్వాన్సు పంపవలయును.

ఇదిగాకను, సరస్వతీ, ఆంజనేయ, కృష్ణ, ఈశ్వర, బుద్ధ, గాంధీ, టిల్క్ వగైరా పటము లన్నియు గలవు.

ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్వ్, నగరవేట, బెంగళూరు సిటీ.

మలయచందనము

గనెరియా అను నెగరోగమునకు మరకము.

పళ్ళము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచా, అను మాడు విధముల పెగిలగొమును మూడు పూటలలో మాన్యును. స్త్రీల కుసుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజవధము. (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0

పండిరి (మలయచందనమున కనపానము) టెస్సు వెల 8-0-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను బోగొట్టుట కుండు పేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకొనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు చెలిమిగా పంపవచ్చును. (2978)

విలాసము సి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బీ 1-కి 2-0-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్ళనుండి క్షుమ స్రవించువలయును. నోటి దుర్బంధములేక యుండును.

పండ్లు ముక్కములవలె తెల్లగా నుండును.

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుంచి

కీరములతో తీర్చించిన చిట్టపిరింగిరోగము

(సవ్యాయి)ను బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము గలిగించును.

జడదీర్చి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు

మంచిది.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపురోష్ణము, అమ

వాతరోష్ణమును బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- సరములకు పటుత్వమును

యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.

10 తులముల వెల రూ 1.

40 ,, వెల రూ 3.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపవచ్చును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హారిస్ రోడ్డు,

మాంట్యురోడ్ - మదరాసు.

(కుక్క)

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

ఇది చరక, శుశ్రుత, వాగ్భట మతానుసారముగను, ఆనుభవసిద్ధముగను, సులభసాధ్యము లగు 600 చికిత్సలను తెలుపు సద్విధానము. దీనియందు సమస్తవ్యాధులకు వైద్యుని సహాయ మవసరము లేకుండా తమంతట తాము, తాత్కాలిక మ. దుచేసి ఉపయోగించుకొందగిన లఘుతరయోగములే గలవు.

ప్రతిగ్రహమందును, ప్రతివైద్యునియొద్దను వుండవలసిది.

పుస్తకము 1-కి రూ 1-4-0; పి. వి. 0-6-0 [2]

పి. కె. ఏ. ఆంధ్రా కో, ఆంధ్రఆయుర్వేద గ్రంథమండలి,

పెరిడేపి - నెల్లూరుజిల్లా. (3351)

తామర తైలము

రాజరాణి గుర్తుల తామరతైలము పూరినాకేళము లగు చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది

అనేకయెడలనుండి ఈ తామర తైలము గైదు సారులు రాచినతోడనే బోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నాడు

దీనిని రాచిన మంటయిండియ. చర్మము నలు వెక్కదు

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

పోస్టేజి ఇవ్వాలి.

జస్తిగారి సెంచరి లోషన్

జై లోషన్ ఉపయోగించిన దేహమునందు ఏభాగమునందు మెట్టుకలు గాని రాచిపోవును. నోప్పిగాని మ.ట గాని యుండదు. వెల బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0

ఆర్డరు పంపునప్పుడు ఈ పేరును పేరును వ్రాయును.

సోల్ యేజిన్సి: కనరపు యేజిన్సి,

(3355) పార్కుట్రక్, మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సం. 10-10-20 ఆగస్టునెల మొదటి

తేది నుండి ఆన్నిధరలు మార్పుచేసినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Liphinstone Road, BOMBAY.
ఇప్పటికాలము ననుసరించి మిక్కిలి సమృ

తగానూ, తక్కువ గుణముల నిమిత్తమును ఆయుర్వేద వైద్యములకు తయారు చేయు

చున్నాము.

హిందూ దేశమునందు ఇరిగిన అయ

ర్వేద వస్తువనర్థము అన్నిటిలో ఇంగూరు

తరికములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నాము.

దై కనిన నిలాశమునకు వ్యాధినిబో

ధరలవట్టి కంతులమును.

జాండూ వర్తస్యాడికల్

వర్తస్యా

ఆయుర్వేద యోగముల వైద్యులారు

(3358) జాంతాయి నెం 15.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్ ప్రెడింగు కంపెనీ,

సోల్ ఏజెంట్లు, కాకినాడ.

Wonderful Leprosy Cure.

"కుప్పరోగ నివారణి"

ఒక మహాత్మునివల్ల లభించినది.

అష్టదశవర్షవ్యాధులను, యెలాటి సహాయమునకు, పాడలు, మచ్చలు మొదలగు మహావ్యాధులను రూపుమాపును, వీర్యవృద్ధి కీరకాంతి కలుగజేయును, గుణములేదని యుజావు చేసిన చోరు 118 లు బహుమానము పక్కములేదు. ఒక పెం దినములకంటె నుమారుగా గురితను మందు దెచ్చు రు. 0-0-0.

కెడ్డి అండ్ కో, ప్రావ్రయటరు యం. సుబ్బారెడ్డి (3338) గోపాలపురం, తాత్రవేటపాడు సోదాటి జిల్లా

అమృతాంజనము

తలనెప్పలకు ప్రసిద్ధి కెక్కి నది.

ఇతర ఏ విధమైన నెప్పలను కూడ

మా అమృతాంజనము వాడినంత

మాత్రమున నయముగను. వెల 0-10-0 అణాలు.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

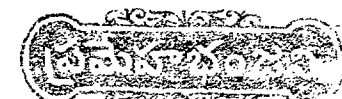
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

భరతఖండమున అనేక స్వర్ణపతకములను

మొదటి తరగతి యోగ్యతాపత్రములును పొందిన

వైద్యరత్న పండిత

డి గోపాలాచార్యులుగారి

మధుమేహము, బహుమూత్రము అను ప్రార వ్యాధులను బోగొట్టి, యెట్టి అశఫలత్వమున రోగికి

క్రమ నివారణమును కలుగజేయుటకు నిర్ణయముచేయ

బడిన నిరుపద్రవమును నిశ్చయమైన యావధము.

ఈ యావధములకు గుణమును గాంచిన గొప్పవా

రనేకులు తమకు కలిగిన అధికప్రయోజనమును

కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ నొప్పుకొనుచున్నాడు.

వెలబుడ్డి 1-కి రూ 8-0-0.

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము

గొప్ప వైద్యులుగారి సహాయము